

GAZETA TRANSILVANIEI.

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci. Număr de Duminică 8 franci pe an.

Redacţia,

Tipografia şi Administraţia:
BRAŞOV, PIATA MARE Nr. 30.

Telefon: Nr. 228.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 cor., Fără dus acasă pe an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor., pe 1/4 an 5 cor. Un număr 10 bani. Inserate: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Ordinea zilei:

1. Situaţia politică. 2. Votul universal. 3. Proiectele militare. 4. Proiect de moţiune. 5. Eventuale propuneri.

Nicolae Crăciunescu, Ioan Dragulescu, Nicolae Gardac, Mihail Şandru, Atanasie Grecu, Potropea Meilă, George Cincheza, George Chiosa, Mihail Craşovan, Eftimie Cincheza, George Grecu, Costa Budean, Sandi Crăciunescu, Nicolae Achimescu, Nicolae Bocicar, Meilă Tepeşag, Matei Grecu, Ioan Bidiviu, Nicolae Capuşa, Petru Gonda, Enache Ionescu, Nicolae Mageriu, Crăciun Stingu, Anton Marşavela, Simeon Draghici, Ioan Sandru, Nistor Vadrariu, Nicolae Şandru, Pavel Ghimboasa, Ilie Juca, Ioan Jurescu, Marian Jurescu, Martin Gerescu, Globureu, Nicolae Todose, Toplet, Ioan Balaci, Nigoita Tatu, Ioan Târziu, David Tatu, Nistor Bogian, Ilie Marescu, Meilă Hap, Dimitrie Buzatu, Iacob Şerbescu, Ioan Nicoră, Mihail Costescu, Victor Ioan Popovici, Dr. Ioan Sărbu, Constantin Dure, Gheorghe Tătu, Ioan Bogovici, Iacob Stoichescu, Vasile Uonescu, Nicolae Vălean.

Pentru limbă, pentru neam.

— Limba documentelor bisericesti. —

La oficiile noastre parohiale domneşte o mare confuzie în ceea ce priveşte limba documentelor oficiale estradate pentru autorităţile statului şi administrative.

Limba oficială a bisericilor noastre este limba română. Prin urmare nu încapă nici o îndolală, că orice document, emanat de la oficiul parohial românesc, trebuie edat numai în limba română.

Durere însă, că în mai multe părţi preoţii se abat de la aceasta datorită şi dau documente în altă limbă decât cea bisericască, unii ca să selinguşească, alţii — să zicem — de frică. În lege nu este spus nicăieri, că documentele de la oficiile noastre parohiale să se dea în altă limbă, deci aci hotărâre şi a hotărât numai uzul, căci nici conzistorele noastre nu au edat nici un normativ, nici o îndrumare în privinţa aceasta. De aci confuzia şi nehotărârea.

Ar trebui, ca conzistorele noastre, toate în conţelegere, să dea o îndrumare

precisă în aceasta chestiune. Căci atunci nu s-ar ivi lucruri dureroase, ce le ştim cei mai mulţi din noi şi din cari se desvălează unele în articolul de mai jos, pe care îl dăm pentru a sileva din nou această chestiune, asupra căreia eventual vom mai reveni.

Iată ce articol ne trimite un harnic preot de-al nostru:

În timpul din urmă s'a pornit discuţie cu privire la limba oficială a bisericii noastre, s'au arătat câte-va cazuri concrete, etc. şi — cred eu — discuţia a culminat în prim-articolul cu titlul de mai sus din Nr. 55 al „Unirei”. Acest articol, referindu-se la cazurile concrete, cari au dat anză la discuţie, enunţă principiul într-adevăr corect, că: *limba oficială a bisericii noastre e cea română*. Prin urmare „oficiul” parohial, adică partea scripturistică a agendelor preoţeşti trebuie condusă româneşte şi tot asemenea numai în limba română e corect şi permis a da documente şi scrisori oficiale, provăzute cu sigilul parohiei şi cu număr oficial! Uzul contrar e — o crimă naţională!

Spun drept, că la citirea acestui articol m'am cutremurat în adâncul sufletului meu, pentru că mi-am adus aminte de multele scrisori oficiale scrise de mine în l. maghiară oficiilor notariale, pretoriale, inspectorilor regeşti de şcoli etc. etc. E vorba de comitive, anumite răspunsuri, la anumite întrebări a numitelor oficii, cari fără nici o muştrare de conştiinţă le-am dat în limba maghiară. „Tek. Kir. Törvényeszk! Mellékelt küldöm X” anyakönyvi kivonatát... „Tek. fősztol-gabiró úr! Van szerencsém b. tudomására hozni, hogy „Y” születési esete az anyakönyvben nem fordul elő...”

Şi mi-am zis: vai, cât is eu de

păcătos — şi — vai — cât is de păcătoşi toţi confrăţii mei, cari toţi — fără deosebire au purces asemenea mie! Şi cât de bine ar fi, dacă am putea zice şi noi că a sosit timpul să ne batem piepturile şi să zicem: *Mea culpa!*

Am întrebat cu câte-va luni înainte pe un vrednic protopop al nostru, naţionalist adevărat şi convins — cum e a se purcede în corespondenţa oficială cu oficiile streine?

Ca răspuns mi-a spus cum purcede el: ori-ce atestat oficial şi extras matricular ori familiar — îl dă în limba română, corespondenţa cu oficiile streine însă — o poartă în limba maghiară.

Ştiu apoi şi aceia, că Consistoarele, fără deosebire de confesiune — atât cu guvernul, cât şi cu alte autorităţi civile, corespondenţa oficială o poartă în limba maghiară. Am văzut mai departe cu ochii un atestat în cauze militare dat de un episcop gr. cat. — sub Nr. oficial şi sigilul ordinariatului — în limba maghiară! Am dat şi eu un atestat în cauze militare învăţătorului, în limba română, înainte de asta cu trei ani. La asentare i-l'au excepţionat — şi când învăţătorul a spus că eu în urma legii n'am putut să fac altfel — i-au pus înaintea ochilor un atestat, dat iar de un episcop român — în limba maghiară!

Oare lista recruţilor, sub Nr. şi sigil oficial — nu o dăm cu toţii în limba maghiară? Oare datele statistice bisericesti — nu le dăm cu toţii în limba maghiară sub Nr. şi sigil oficial? Oare chitanţele pentru congruă — nu le scriem cu toţii în limba maghiară, aplicând sigilul parohiei? Nu e un lucru cunoscut de toţi, că consistorul din Sibiu dă atestate în

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI”.

Ca 1 Iulie 1911

se deschide nou abonament, la care invităm pe toţi amicii şi sprijinitorii ziarului nostru, cu atât mai vădit, că din pricina mulţimei restanţelor suferă foarte mult expediţia regulată a ziarului. Rugăm din nou cu insistenţă să se reguleze şi abonamentul restant, almintreia va fi oprită trimiterea ziarului.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coroane, pe şase luni 12 coroane, pe trei luni 6 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe şase luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonamente numai la numărul popular (de Duminică)

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 4 coroane, pe şase luni 2 coroane.

Pentru România şi străinătate: Pe un an 8 franci, pe şase luni 4 franci.

ADMINISTRAŢIUNEA.

Adunare populară în Bănat.

O nouă adunare populară se va ţinea Duminică în Bănat, în comuna Iablanita, la care sunt invitaţi a lua parte toţi Românii aderenţi ai partidului naţional din părţile Iablanitei şi Mehadiei.

Convocatorul, subscris de o mulţime de fruntaşi, este următorul:

Aderenţii partidului naţional român din comuna Iablanita şi din împrejurime sunt invitaţi la adunarea populară, ce se va ţinea la Iablanita, Duminică în 26 Iunie (9 Iulie) 1911, la 3 oare d. a. în piaţă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

„Siminic”.

Poveste în versuri pentru popor.

I.

Fost-a fost odată 'n lume
Un copil ce n'avea nume,
Drăgălaş şi mititel
Un orfan ca vai de el;
Fără tată, fără mamă
Nebăgat de nime 'n seamă.
S'a trezit aşa pe sate
Şi trăia din căpătate...
De nouă ani de-o fi fost
Şi nu era copil prost,
Era frumos de minune!
Însă el nu ştia spune:
— Cum se zice din poveste —
Cum îl chiamă, al cui este.
El era al nimărui
Şi umbla de capul lui;
Descult bietul, dar pe el
Avea un cojoc de miel,
Încolo nimica bun!...
— Dar ascultaţi să vă spun.

II.

Auzise el — din cine
Nu se ştie — cum-că-i bine
Cine-va la drum când pleacă,
De trei-ori cruce să-şi facă...

N're să păţască rău.
Şi copilul ţinu 'n minte
Aceste bune cuvinte.
Odată ce cugeta...
Că din satul ce era
Într-o zi până'n zori
Cruce-şi face de trei ori...
Şi voios, fără 'ntristare
Luă drumu 'n lumea mare...

III.

Lungă-i ziua cea de vară,
Şi el din zori până 'n sară
Merge, merge nemăncat,
Tinând drumul apucat,
Când de-odată s'a aflat
Într'un codru minunat,
Mândru, verde rămuşor
Ca mătasa de frumos. —
— Inoptase. Şi pe drum
Nu-i vinea să mearg-acum.
Astfel bietul sângurel
Nu ştia ce-a fi cu el;
Stă pe gând... unde s'ar duce,
Şi-şi face de trei-ori cruce...
Când iată, că la un loc
Zăreşte-o pară de foc!
Dar el mult nu se gândeşte
Ci cătră foc se porneşte...
Ajungând, pe cine vede
Lângă foc pe iarbă verde?
— Un pustnic, bătrân, bătrân,
C'o barbă până la sân!...
Şi copilul mititel
Dă bineţe cătră el —

Iar moşneagul, munte alb,
Gârbovit, la faţă slab,
Cum sta jos — cu glas mirat...
Pe copil l'a întrebat:
— Cine eşti, din care lume
Cum te chiamă după nume?
— Nume n'am şi nu ştiu eu,
Nu cunosc nici satul meu!
— Pace ţie oaspe blând
Zice-i pustnicul oftând...
Şi chemându-l lângă sine:
Tu de azi vei sta la mine
Vei fi ca copilul meu, —
Şi fiind-că Dumnezeu,
Care face numai bine
Te-a trimis aici la mine,
Ca să-mi fi de ajutor
Lângă mine până mor,
Tu odraslă, copil mic,
Te vei numi „Siminic”!

IV.

Dela foc căţi-va paşi încă,
Era o măreaţă stâncă,
Care la partea-i din jos
Avea o peşteră 'n dos —
Unde pustnicul anume
A trăit retras de lume.
Aci copilului său
Rânduie de Dumnezeu
— După ce i-a dat de cină —
Pat i-a dat pentru hodină!

V.

Noaptea-i lină, fără vânt

Codru-i mut ca un mormânt
Totul pare adormit...
Numai pustnicul slăbit
În uşa peşterii lui
Lin se roagă Domnului
Pentru buni şi pentru răi
Şi pentru părinţii săi —
El se roagă pentru toţi,
Pentru vii şi pentru morţi.
Ruga lui în dulci cuvinte
Nu-i lungă, dar e fierbinte
Şi e binefăcătoare
Ca lumina dela soare!
Sfârşind ruga-şi face cruce,
Apoi la culcat se duce,
Se duce şi se alină
Cu capul pe-o rădăcină.
— Altă zi pustnicul blând,
Celui copilăş plâpând
O cruculiţă i-a pus
La grumazi — apoi i-a spus:
„Asta cruculiţă, vezi,
S'o păstrezi, să nu o pierzi,
Că e sfântă şi ea poate
Pe om şi din iad a-l scoate!”
Şi pe rând... şi azi şi mâine
Îl învaţă şi-i tot spune:
Despre cer şi Dumnezeu,
Despre ploaie, curcubeu,
Despre lună, despre soare,
Despre cea mai mică floare,
Despre om, despre viaţă,
Despre toate mi-l învaţă...
Şi pe cum vremea trecea
Siminic se cumintea

cauze militare în două limbi — română și maghiară?

Cred, că nu-i de lipsă să mai continuu, e destul atât, pentru ca să cunoască toată lumea chaosul, în care plutim noi preoții, și ca să știe toată lumea cum are să judece pe un preot dela sate în astfel de cazuri!

Articolul menționat al „Unirei” da, are toată dreptatea! Și oare — cuvintele părintelui Lucaci dela adunarea din Lugoj, citate și admise de scriitorul acelui articol: „să nu dăm, fie vlădică, fie părinte, nici o scrisoare decât în limba română” — oare nu sunt cuvinte apostolești, cari ar trebui să le urmăm cu toții fără pic de șovăire?

Numai — cât frate, cu totul altcum e în viața practică! Interpretarea legii e lăsată în grija noastră a preoților, nouă ni-se aduce la cunoștință prin circular — legea — nu însă și modul de interpretare a legii în toate cazurile singurite concrete. Ce te miri apoi, dacă maxima „*quot capita — tot sententiae*” se adevărește în chip atât de strălucit și în cauza limbii oficiale a bisericeii?

Noi preoții dela sate, am dori din toată inima să se facă lumină și în privința aceasta, am dori din toată inima să ni-se deie un îndreptar sigur, care urmându-l, să nu greșim nici-odată, și dela care abătându-ne — să aibă tot dreptul autoritatea ecleziastică superioară a ne pedepsi după mărimea „crimei”.

Dacă se va face aceasta, dacă autoritatea bisericească superioară ne va da lămuririle necesare pentru orice cazuri pot veni înainte — cum i-ar fi datorința — atunci această temă nu se va mai discuta nici-odată în ziaristică, ci — abia va fi în unele cazuri sporadice — obiect al unor cercetări disciplinare. Da, să facem totul pentru limbă — pentru neam, dar nu va fi destul dacă asta vor face-o câți-va preoți, cari își înțeleg chemarea, ci numai atunci înseamnă ceva, dacă toată preoțimea — în frunte cu consistoarele — va purcede într-o toată solidar. Că se va face aceasta ori nu — știe Dumnezeu — aceste totuși le-am scris, ca să-mi vărs amărăciunea sufletului meu și ca, după a mea pricepere și cunoștință, să ridic măcar în parte vălul de asupra unor stări de lucruri într-o adevăr — curioase!

Un preot gr. catolic.

De peste săptămână. Marți în 4 Iulie c. a fost alegerea de vice-span substituit în comitatul Hunedoarei. La acest post clubul național român a candidat pe d-l Dr. Aurel Vlad. Au mai fost apoi alți trei candidați. La votare d-l Dr. Vlad a intrunit 47 voturi, toate românești, iar majoritatea voturilor a avut-o pronotarul Csulay, care a fost proclamat de vice-comite. Românii s'au purtat brav și au fost solidari.

Cu toții cunoaștem voluțiile, ce le fac jandarmii rupând de pe hainele țărănilor noștri podoabele în tricolor românesc, confiscând brănele tricolore etc. Ministrul Khuen a dat nu de mult o ordinațiune, ca jandarmii să lase în pace pe oameni pentru colorile acestea. Dar jandarmii răvnitori de merite nu dau ascultare acestui ordin. Mai zilele trecute nește jandarmi au făcut asemenea, voluții la târgul de țară din Aiud. Au rupt haine de pe oameni și i-au bătut cari s'au împotrivit, cu toate că aceasta nu e fectat, căci bainele nu sunt ale lor și nu sunt cumpărate de ei.

Deputații noștri față de aceste lucruri, și-au făcut datorința. Au arătat voluțiile la ministru, cerând încetarea lor. Ministrul a făgăduit, că va face cercetare și va pedepsi pe cei vinovați. Vom vedea! De-o camdată noi trebuie, când se vor mai petrece asemenea lucruri, să facem arătare. Iată ce s'at ne dau frunțașii noștri, pe care trebuie să-l urmăm:

Rugăm pe toți frații noștri, ca toate abuzurile ce s-ar săvârși pe tema aceasta să le aducă îndată la cunoștință d-lui deputat Dr. Ștefan C. Pop în Arad, arătând numele prigonitorilor precum și al celor prigoniti, apoi timpul, locul și peste tot toate împrejurările, între cari s-ar mai săvârși vre-o fărâdelege în contra tricolorului nostru.

În dietă s-a sfârșit cu discuțiile asupra proiectelor de buget pe anul 1911 și bugetul s-a votat. Dieta acum ține pauză de câteva zile, până Miercuria viitoare. Atunci vor veni la rând proiectele reformelor militare. Opoziția se laudă, că le va combate aspru.

În ședința de ieri primministrul Khuen a spus ceva și despre reforma electorală. A zis, că este lipsă de reforma legii de alegere, dar ca să spună cum se planuește aceasta reformă, încă nu e sosit timpul. Va sosi acuz, când apoi va arăta intențiile guvernului. Adecă a spus atâta, cât aproape nimic!

VI.

Intr'o zi, pe când era
Siminic la oi — un vânt
Se descarcă pe pământ...
Norii negri se adună,
Ceriul fulgeră și tună...
Și o ploaie mare deasă
Ca o negură să lasă,
Și se varsă, clocotește,
Ceriul tună și trăsnește...
Și era o vijelie,
Încât nu se poate scrie...
Se părea sfârșitul lumii
Siminic pe vârful culmei
Se silea cu turma lui
Spre desișul codrului...

Dela Adunarea din Orăștie.

Discursul d-lui dr. I. Suciu.

Dragi frați! Aceea ce ne face și pe noi și pe dv. să alergăm la staturide acestea și peste tot să ducem greaua luptă politică, e dragostea de neam! Mie unuia încă mi-e drag neamul, dar și mai drag mi-e adevărul și dragostea asta de adevăr mă face să mă aprind, când văd cum în țara asta un neam cearecă să stea cu tropitor peste alt neam, lăudându-se că doar el, neamul cel de-asupra, e pe aceste plauri de o mie de ani, a vărsat în apărarea lor sângele fiilor săi o mie de ani, i-se cade dar a fi domn și stăpân peste ele! Dar uită toți lăudaroșii acelui neam, că noi Românii nu suntem aici de o mie de ani, ci ca mâne suntem aci de două mii de ani, și că noi am îngrășat și mai mult acest pământ cu sudoarea noastră și muncindu-l, și cu sângele fiilor noștri în războaie contra dușmanilor ce veniau asupra lui!

Era, fraților, odată o mamă, care avea mai mulți copii, cari se jucau între ei așa de frumos, așa de nevinovat. Și ea, săraca, iubitoarea mamă, nu se putea bucura de jocul lor, căci auzise că un blăstăm apasă asupra casei lor: tatăl copiilor ei, sub același blăstăm, a trăit rău de tot cu frații săi, și ea tare se temea, precum a și fost, că așa va fi mai târziu și între fiii ei.

Așa, e, fraților, și cu noi popoarele din această țară. Am putea trăi bine lângă olaltă, ne-am putea iubi și ajuta unii pe alții, dar parcă un blăstăm apasă asupra noastră, care nu lasă să ne înțelegem!

Ba, durere, cercetând lucrul mai aproape, cam așa stăm și în familia noastră mai restrânsă, în familia neamului nostru românesc, a cărei fi suntem toți și unii cu alții frați, căți ne aflăm pe tot cuprinsul Ardealului, Bănăului și Ungariei! Totuși durere, și între noi se văd atâtea sfârșieri, atâtea ură între frați și ceartă și stricăciune, că parcă suntem și noi ca copiii maicii din poveste, prigoniti din tați în fiii de un blăstăm! Toți spunem că ne iubim neamul. Dar dacă-l iubim, trebuie să-l și ajutăm, ca să scape de sub blăstămul cel apasă, să-l ridicăm, nu să-l stricăm trăgând câți inși în atâtea laturi! Avem o conducere națională. Să ascultăm cu toții de ea, ca soldații în manevre de comanda celor de sus! Că precum acolo, după manevră sunt chemați sub-comandanții la vorbă asupra mersului luptei și acolo nu cei de jos critică pe comandanți, ci comandanții pe majori și căpitani dacă n'au condus bine companiile lor locale, — așa să fie și la noi: supunere și disciplină, și atunci va merge lupta bine!

Că altfel, de luptător, e cunoscut Românul ca brav luptător! A cui regimente au mai multe panglici și medalii dela udă pe steagurile lor, ca regimentele românești pentru bravura lor arătată pe câmpul de luptă în fața morții? De ce n'am putea arăta aceeași bravură și veniți acasă în lupta cea mare și sfântă pentru neam și fiecare comandant de companie (un sat, un ținut) să se întreacă cu altul

a pune pe steagul companiei ori regimentului său medalia bravilor luptători!

Dușmanii noștri politici cearecă mereu să atragă dintre noi pe unii cu momeli, cu făgăduieli ori prin cumpărări. Vrea să facă dintre noi pe câți mai mulți dezertori (ca nenorocitul Mangra, Seghescu, etc.) O bună ținere la olaltă însă, face să înceteze și dezertarea, căci însuși dușmanul vede, că dezertorii aceia singuratici nu plătesc nimic, dacă din oaste nu se află mulțime care să-i urmeze! Iar dezertorii noștri numai prin aceea pot fi reduși la nimic chiar în ochii dușmanului la care au dezertat, dacă noi cu toții vom sta în sufletești și cinștiți pe lângă steagul partidului național!

Laudă pe bunii luptători naționali dela Orăștie. Deși în alegerea trecută au căzut, — n'ați fost înfrânți, doar că prin mișelie vi-s'a zmul din mână un drept al vostru pe o vreme oarecare. Prin bărbăție iar îl veți cuceri.

Să ne ajute și să vă ajute D-zeu!

Din Munții apuseni.

Mogoș, în 28 Iunie 1911.

Comuna noastră încă în 1908 a decis să clădiască cancelarie comunală și locuință notarială, primindu-se spre acest scop un plan și preliminar lucrate de inginer. Tot atunci — fiind comuna împrăștiată — s'a statorit și locul, unde să se efectuească clădirea: centrul comunei. Toate aceste deciziuni s'au adus cu unanimitate și s'au întărit din partea comitatului în ședința de toamnă din anul 1908 sub nrul 525/908 și s'au ridicat la valoare de drept încă în 1908, căci toată comuna a consimțit și nici vorbă nu era să recureze cineva; astfel a rămas numai, ca în 1909 să se pornească lucrarea.

Cu finea anului 1908 însă am avut alegere de membri în comitetul comunal și în primărie pe anii 1909-11, cu care ocaziune nu s'au observat cele mai esențiale dispozițiuni ale legii comunale, la ce atunci nu s'a prea cugetat nimenea și numai acum se vede, ce a putut fi scopul acelei neobservări.

Anume comuna noastră are mai mult de 600 alegători comunali, deci în întregul s'ul lui 35 din legea comunală alegerea membrilor în comitetul comunal trebuia să se facă cel puțin în 2 cercuri, în care caz ar fi ajuns membrii și din jumătatea din jos a comunei în proporțiunea legală. Neobservându-se aceasta dispozițiune legală însă au fost aleși toți membrii: atât cei ordinari cât și cei suplenți numai din jumătatea din sus a comunei. La această alegere s'a mai violat legea și prin aceea, că, deși după dispozițiunile legii ar fi trebuit să se aleagă numai 10 membri ordinari și 5 suplenți s'au ales 12 ordinari și cinci suplenți. Dintre noii aleși mai mulți inși au ajuns în primărie și în locul lor au intrat în comitet suplenți, astfel că azi toți suplenții sunt în comitet.

Este în comuna noastră o casă zidi-

Căci era și silitor
Și prunc bun ascultător!
— Însă, vai, dela o vreme
Pusnicul zace și geme...
— I-a sosit și lui, bag samă,
Vremea, ca să-și deie 'n samă
Faptele de pe pământ,
Colo sus la Domnul sfânt!
Astfel Pusnicul slăbit
Văzându-și al lui sfârșit,
Intr'o zi fiindu-i rău,
Zice către fiul său:
»Eu mor și tu să mă bagi
În groapa asta sub fagi,
Care mi-am găsit-o mie
Drept lăcaș pentru vecie,
Apoi preste mine-atunci
Petri și pământ s'aruncii...
Și când toate le-ai sfârșit
Tu să pleci spre răsărit!!!
— Vorba-i lină ca o boare
Trece — Și pusnicul moare.
— Siminic bietul oftând...
Toate le face pe rând
Pe cum pusnicul i-a spus. —
Apoi s'a luat, s'a dus...
Prin cel codru rămuros
Ca mătasa de frumos
Ținând tot spre răsărit,
Când de-odat'a nimerit
Intr'o poiană nverzită...
Cu flori mândre npodobită...
Și 'n poiană, — ce vedea? —
O căsuță singurea!
— Aci ședea doi bătrâni
Peste-acel codru stăpâni:
Un bătrân și o bătrână,

El c'un ochiu, baba c'o mână.
Acel bătrâni amândoi
Aveau o turmă de oi. —
Dându-le binețe lor;
Zise: «Sunt un călător
Și mai am atâtea rugă!
De mă vreți, mă bag de slugă!
— Bine-i, dacă te'nvoești
Lângă oi să păstorești
— Zice moșul către el —
«Eu te bag de păstorel!
— Mulțumesc și mă'nvoesc
Și la oi să păstoresc!
Siminic acum el
Lângă oi e păstorel
Ba ce spui, păstor deplin!
Însă vai de n'ar fi chin
În lume, toate-ar fi bune...
Dar să vedem ce ne spune
Povestea. Ce se întâmplă?

VII.

— Căci în așa Sodomie
Nu putea să mai rămâie —
Astfel el cu turma lui
Intr'n sinul codrului.
Aci dânsul, biet de el,
În cojocul lui de miel,
Intr'o borbă tescuit
Ca un ariciu ghemuit
Se ascunde, să nu'l ploaie —
Codrul geme și s'îndoale
Și mugește dureros
Plecându-și crengile'n jos...
— Siminic în cuibul său
Ne gândind la ceva rău,
În voia sorții se lasă...
Și ca la stăpâni acasă
Fără grije adormiră!

Iată cerul stă, se miră
Numai fulgeră, nu tună,
Ploaia trece, se resbună,
Soarele, ce fu sub nor,
Se iveau zimbitor...
Codrul rade, în poiană
Veseli-i și burulăna —
Până și iarba verzie
Lacrimă de bucurie...
Numai bietul păstorel
În cojocul lui de miel
Doarme dus și nemișcat,
De pare că-i fermecat.
...Cam târziu de tot tresare...
Se deșteaptă, iute sare
În picioare — lung privește
Împrejur... dar nu zărește
Ne cum oaie, dar nici urmă

Din a lui frumoasă turmă!...
Cearcă'n jos și cearcă'n sus,
Oile ca'n palmă nu-s!
Acum bietul ce făcea?
Să plângea, să dăulea
După oițele sale...
In-cât, vai, de-atâtea jale
Lăcrăma și cerul sfânt!
— Când iată — ca din pământ —
Înaintea lui de-o dată
Ucigă-l crucea s'arată,
Mic la stat, schiop d-un picior
Și negru ca un dihor.
Și cu glas prefăcut el
Întreabă pe păstorel:
«De ce plângi măi băștele!
— Plâng după oile mele;...
Le-am pierdut, ce să mă fac
Sunt slugă și sunt sărac,
Să căsteț Siminic —
— Taci și nu plânge nimic,
Nu-ți mai face-atâtea jale...
Că de vrei, oile tale
Eu le aduc — dacă crezi
Că de mâne poți să zezi
La mine, să fii al meu!
— Siminic răspunde: «Vreau
«Numai turma să nu piară
«Să-mi văd oițele iară.
— Și dracul de loc peri,
Dar mult nici că zăbovi
Păc veni iar înapoi
Însă cu turma de oi!
Iată vezi că ți-am adus
Oile — dar cum ți-am spus,
Fii gata pe mâne sară!
Și dracul perise iară.

tă în locul cel mai nesănătos pe tot ho-tarului comunei, unde de când ne-am po-menit, a fost tot mlaștină, pe care în tot anul cosiau trestie de acoperit case etc. și e situată în apropiere de cimiterul la o distanță numai de 13', m. Proprietarul acestei case văzând rezultatul alegerii neașteptat și dorind să se scape de casa aceea nesănătoasă, îndată la începutul anului 1909 s'a pus pe lucru, să și vândă casa nesănătoasă comunei și putea înainte să fie sigur, că cu voturile va învinge în comitet, căci cei 17 membri aleși de nou, parte direct, parte indirect toți îi sunt rudeni, mai ere apoi rudeni și între cei aleși cu trei ani înainte de 1908, a căror «mandat» expiră cu finea anului curent; precum și între viriliști, deci și-a asigurat majoritatea; pe lângă aceasta primarul încă e înrudit cu el, deci face tot ce poate, ca să se cumpere casa din chestiune.

Acest proprietar de casă numai de-cât și-a înaintat ofertul la pretură, oferindu-și casa comunei pentru 14.000 C. Această sumă nici rudeniile nu i-au vota-t-o, ci i-au votat 12.000 C.

Notăm, că proprietarul nici când n'a stat cu comuna de vorbă în această cau-ză, ci numai prin pretură s'a trimis când ofertul, când ordin pentru pertractare în comitet.

Decisul acesta l-am recursat, proprie-tarul căsii însă aflând, că comitetul va ni-mici decisul comunal, a înaintat alt ofert, a cerșit din nou pe la membri din co-mitet, ba a adus la ședință și pe pretorele, despre care se comunicase membrilor în-a-into de ședință mai de multe ori, că și pretorele vrea cumpărarea, deci așa tre-bue să fie. Astfel în fața pretorelui mem-brii poate neputând judeca bine, de ce e vorba, poate de frică, parte poate și din considerare la legătura familiară cu pro-prietarul, iar i-au votat cele 12.000 C. cu majoritatea recerută prin lege.

Această hotărâre încă am recursat-o; însă pretorele, care dela început s'a dovedit fiind pentru cumpărare, a făcut totul pentru proprietar, și câțiva membri ma-terialmente interesați încă au fost mai de multe ori pe la comitat în interesul lor și al proprietarului, deci le-a succes a căș-tiga întărirea comitatului, căci cele zise în recurs nu le-a cercetat nimeni, ca să se vadă, dacă sunt drepte sau ba. Noi însă am recursat și această deciziune, deși o a-dusesse pretorele în persoană și o publica-se el în comitet.

Acest recurs adresat d-lui ministru și înaintat la comitat în 12 April 1910, se estinde la toată starea faptică. Se spune în el între altele, că comitetul e compus ilegal; că decisul comunal e ilegal, de-oa-rece a prezidat pretorele, deși pe bază legală el în astfel de atacuri interne ale comunelor nu are de a se amesteca. Se spune, că locul e cel mai nesănătos; s'a dat o adeverință oficioasă, prin care se a-devereste, că casa respectivă nu plătește decât cel mult 5000 C., deci cumpărându-se ar avea comuna o daună de șapte mii coroane; s'a mai înaintat o adeverință oficioasă, prin care se adevereste, că casa e clădită în proxima apropiere a cimit-e-

rului, deci hotărârea e în contradicție cu art. de lege XIV din 1876 (legea sanitară). S'a alăturat un preliminar, prin care se dovedește, că un întreprinzător din Alud ne ia în întreprindere clădirea cancelariei și quartirului notarului pentru 8100 și că-teva coroane fără material, deci din suma dotată pentru casă de 12.000 C. s'ar putea efectui clădirea după planul primit și în-tărit în 1908, care clădire e mai mare de două ori decât casa din chestiune. S'a mai alăturat o declarațiune, prin care mai mulți proprietari din comună, cari toți la olaltă posed o avere peste 70.000 C., se declară că vor efectui acea clădire pentru 13.000 C. în caz că li se va încredința lor, deci: o clădire mai mult decât de 2 ori atâtă pentru aceeași sumă fiind diferința nu-mai una mie coroane. Acest recurs înain-tat din comună încă în 12 April 1910, încă și în Septembrie 1910 era tot la pre-torele, fără să-l fi înaintat la locul com-petent!

În 1910 August 15, pretorele venind în comună a adunat comitetul și după ce a deschis pe notar dela ședință, zicând, că e interesat, iar pe primar l-a înlocuit el, căci el a prezidat iarăși, a propus, ca co-muna să execute acea hotărâre, deși era recerută; iar prezenții înbărbătați prin el și prin spusele lui și fiind aproape toți de acela, cari dela început au votat pe lângă cumpărare, au primit propunerea pre-to-relui.

Această hotărâre fiind recerută și do-vedindu-se dauna comunei în caz, că s'ar cumpăra casa, comitetul în ședința extra-ordinară ținută în 20 Dec. 1910, a nimit-cit-o. Acela însă, cari au decia, pe lângă toate astea au executat decisul lor, deși nimicit de comitat și au mutat cancelaria în casa din mlaștină și în marginea cimi-tirului; ba au făcut și gard în jurul căsii, precum se spune din bani comunali, cu oameni trimiși ca la lucrul comunal (grat-is). Tot asemenea au săpat acolo și o groapă, zicând, că va fi ghețar comunal. Tot contra decisului din urmă, nimicit de comitat, s'a dat și o telegramă direct la d-nul ministru, cerându-se împedecarea a-cestui decis comunal, până se va rezolva recursul contra cumpărării. Această tele-gramă s'a dat asemenea din ministeriu la comitat spre rezolvare.

Între acestea pretorele văzând, că notarul nu e aplicat a retrage recursul înaintat în contra cumpărării, pe notar l-a suspendat în 8 Septembrie 1910, având cel mai penderos motiv, că în chestia can-celariei s'a opus autorității (adeck voinței lui) și trimiteria telegramii amintite mai sus. Dar notarul, care la cererea recuran-ților a compus și scris recursul, nici acum nu l-a retras; pretorele deci a citat pe ceilalți recuranți (13 înși) la Roșia, unde până la amiazi i-a tot întrebât fel și chip și a probat să-i facă, ca barâm ei să se declare, că se retrag dela recurs; calea însă, căci li purtase pe nedreptul prin Roșia, nici până azi nu le-a solvit-o, deși u-nul: Simion Păscuie a cerut aceasta.

Acum pretorele văzând, că nici unul nu se retrage, vrând nevrând, a înaintat recursul la ministru poate prin Octombrie 1910, adeck la un jumătate de an.

Cercetarea contra notarului nici până azi n'a făcut-o nimeni, poate să tot aș-teaptă să se însinue la retragerea recur-sului.

Onorată Redacțiune! Dacă se pot întâmpla în detrimentul comunei atâtea lucruri contra interesului și binelui public numai și numai în interesul material al unuia sau câtorva locuitori din comună, ce rost poate avea autonomia comunală și comitatenză? Ce înțeles are, că comuna și comitatul țin ședințe și decid, dacă vre-un locuitor comunal favorită, și pre-to-rele, sau ori și cine altul poate executa în sarcina comunei și hotărâri ilegale, ba chiar nimicite? Nu știm și nu ne închi-puim asemenea cazuri, unde să se fi făcut atâtea și așa de păgubitoare abuzuri în sarcina unei comune, ca la noi prin cele în-șirate aci! Căci: «așa vrea pretorele»!

Notarul nostru a fost mai întâi sub-stituit prin subnotarul din Roșia, care a primit pentru aceasta 1000 C. anual, deși la noi abia venia la 2—3 săptămâni pe 1—2 zile și lua și din Roșia salariu anual de 1000 C. iar ca să se și lucre ceva, — căci el fiind absent nu putea, — i s'a dat — tot în sarcina comunei — ajutor scrip-turist; acesta lucra, ce știa singur. Mai târziu fiind acest substituit ales de cassar la orașul Abrud, de unde nu mai putea fi substituit nici cu numele, ni s'a adus — să ne fericiască și pe noi — de substituit, acel Itări Robert, care, după cum se spu-ne prin jurul întreg, a fost notar în Câm-peni, Trăscău și Vilaz și poate și alurea.

Ajutorul scripturist, deși după lege se poate da numai pentru prescrierea dă-rilor, iar această prescriere ține numai în lunile Dec. — Martie, și acum e tot în cancelarie, iar noi n'avem alta, decât să tăcem și — să solvim aruncul mare, căci comuna n'are nici o avere și toate se a-coper prin arunc.

E foarte vătămătoare această proce-dură pentru noi și de aceea, că noi avem post sistemizat de subnotar anume pentru afacerile de dare, care post asemenea îl plătim, deși postul e vacant din luna lui Februarie, anul curent, când fostul subno-tar a repauzat, și postul totuși nu s'a com-pletat până azi!

Recursul în cauza cumpărării amin-tite aci, încă nu e rezolvat; dar pentru aceea partizanii se țin siguri, că ar fi res-pins pe lângă toate motivele ponderoase aduse contra, căci precum zic ei, «așa vrea și pretorele».

ȘTIRI.

— 22 Iunie v.

Redacționale. Din cauza sf. săr-bători a nașterii Sf. Ioan Botezăto-rul, ziarul nu va apare până Săm-bătă seara.

Banchet în onoarea d-lui Andrei Bâr-seanu. Dela Eforia școalelor noastre cen-trale primim spre publicare următoarea invitație:

În onoarea distinsului și iubitelui

nostru profesor, Andrei Bârseanu, care în luna viitoare se va muta în Si-biliu, Eforia școlară aranjază *Miercuri*, în ziua Sf. Apostoli Petru și Pavel, 29 Iunie vechiu (12 Iulie n.) a. c. la oarele 8 seara, în restaurantul »Transilvania« un ban-chet de adio. La acest banchet invităm cu drag pe această cale (alte invitații nu se fac) pe toți Românii și Românețele noa-stre din Brașov și afară de Brașov.

Cuverta costă de persoană K 3-20 și se va plăti la sfârșitul banchetului. Pen-tru orientarea birtașului rugăm pe cei, cari doresc să ia parte, să-și iscălească numele în lista, care pentru ușurință e depusă la »Casina română« din Târgul grăului, până Luni, 27 Iunie v. (10 Iulie n.) a. c. la oarele 6 seara. La revedere cu dragoste!

Brașov, în 22 Iunie 1911. — Eforia școalelor centr. gr. or. rom. din Brașov. — Dr. V. Saftu, preșident, Romulus Dogariu, secret.

Pentru masa stud. români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuții: Stefan Pișcu, farmaci-t în Focșani, în amintirea mamei sale † Ana Pișcu 20 cor., v.d. presbiteră Elena Maximilian n. Popovici din Brașov-Stupini, în memoria soțului ei presb. † Ioan și fiului † Lau-rențiu Maximilian, fost comisar de poliție 30 cor.

Primească generoșii donatori since-rile noastre multămite. — Direcțiunea școa-lelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Românii câștigă pământ. Sub titlul »Scade sau crește proprietatea de pământ săsească?« a apărut în nrul de eri al zia-rului »Kronstädter Zeitung« un articol, în care se spune, că în cele 27 comune a-parținătoare cărții funduare din Mediaș, Sașii au pierdut din proprietatea lor în timp de 3 ani (1907—1909) 263 jugăre și 1503 stânjeni pătrați. În același restimp proprietatea de pământ a Românilor s-a înmulțit cu 372 jugăre 661 stânjeni pă-trați.

Înainte cu Dumnezeu!

Cununie. D-nul I. Secărianu cu soția ne fac cunoscută căsătoria fiului D-lor Stefan cu d-șoara Anastasiea Emlianova, care va avea loc la biserica Sf. Unspense din satul Bolboca, ținutul Ismailului (Ba-sarabia), la 29 Iunie v. 1911. Felicitări!

Evadare din închisoarea Brașovului. Mai acum câte-va săptămâni a fost inter-nat în temnița tribunalului din Brașov calfa de măsur Fazakas Ferencz pentru un furt de bani săvârșit la cassieria epi-tropiei bisericii rom. catolice din loc. Traiul din temniță, precum se vede, nu i-a prea fost pe plac lui Fazakas, căci zi și noapte era preocupat de planul cum să-și recâștige iarăși dulcea libertate. Eri după amiazi li s'a oferit în fine momentul favorabil spre a-și realiza planul îndrăzneț. Fiind ocupat la zidirea unei case din cur-tea închisorii, și având să lucre pe acope-rișul casei, s'a urcat cu scara pe vârful acoperișului, de-acolo pe zidul ce încon-jură edificiul închisorii iar de pe zid cu o

— Siminic apoi se lasă
Incet cu turma spre casă...
Și la stăpâni — supărat...
Spune tot ce s'a întâmplat:
Cum oile le perduse
Și ce om cum le aduse,
Și-acel om cum n'a cerut
Pentru binele făcut,
Alta; «De cât până's viu
«Eu al său copil să-i fiu,
Și eu dar mi-am dat cuvântul!
— Apoi Dumnezeu prea sfântul
Să-ți ajute fătlul meu!
Numai iată ce-ți spun eu:
— Zice moșul cătră el —
«Acel om, sau e mișel
«Sau e «bala» cea spurcată
Crucea și tămăia! bată!
Care 'n lume tot să-nșele
Umbă și să facă rele!»
— De-i așa, ce fac stăpâne?
— Acum ne culcăm, și mâne
Vom mai vorbi — zice moșul —
E târziu, cântă cocoșul!

Isaila Marele.

(Finea va urma.)

O bucată de pâine.

— Poveste. —

Șahul Ahmed era un om foarte mân-dru. Cea mai mare plăcere o simțea, când vedea pe oamenii plecându-se și umilin-du-se în fața sa. În mândria lui cea mare își închipuia, că el nu e ca ceilalți oameni, ci un fel de semizău ca cei din povești.

Pretindea dela orișicine să se închine în fața lui, înainte de a-și deschide gura. Supușii se înfiorau de el și îi îndeplineau această dorință, curtenii săi însă se sileau prin lingușiri a-l mări în măsură și mai mare trufla. Au și avut cauză pentru lin-gușire, crezând că nu preste mult și lor le va picura ceva din visteria Șahului, care era plină-plinuță cu aur și totfelul de petrii scumpe. Această speranță a lor însă, nici odată nu s'a împlinit, pentru-că Șahul n'a fost numai om mândru, ci și zgârcit; grămădea comori peste comori, dar nimăru nu i-a ajuns din ele barem o fărmitură de aur.

Zilnic mergea de 2—3 ori în visterie și privia cu mare plăcere multa bogăție, dar nici odată nu i-a venit în minte da-torința omenească, ca să ajute pe aceia, cărora soartea nu le-a ajutat niciodată, pe aceia, cari flămânezesc și trăiesc în să-răcie. Inima lui a fost ca de petătră, nu s'a putut apropia de ea mila și iubirea.

Într-o zi s'a întâmplat, că un călugăr bătrân rătăcind pe dinaintea palatului Șa-hului, zise unui păzitor, că i-ar plăcea să meargă în palat, să vadă strălucirea ace-s-tuia. În multe părți a rătăcit, multe palate princiare a văzut, și-ar voi să se convingă despre aceea, dacă într-adevăr e atâta stră-lucire în palatul Șahului Ahmed, după cum se vorbește. Păzitorii au ascultat rugarea cinstiului cărunt și i-au anunțat sosirea în palat.

Șahul îndată a poruncit servitorilor să conducă pe călugăr înaintea sa. A voit să audă dela el laude asupra palatului său,

fiind convins, că așa splendoare n'a văzut în decursul lungii sale călătorii.

Bătrânul călugăr intrând în palat și privind la toate a zis cătră Șah: Intr'a-devăr acesta e un hotel frumos.

Șahul mândros îi strigă: Acesta nu e hotel, ci palatul meu de Șah!

Călugărul însă continuă mai departe liniștit:

— Ba zău hotel e acesta, pentru-că îndată-ce scot din el sicriul Tău, numai decât să mută altul în el. După aceia nici nu-și mai amintesc, și nu se mai inte-resează de cadavrul Tău nemișcat și ne-putincios.

Șahul Ahmed consternat strigă:

— Eu sunt mai puternic decât ori-care domnitor pământean. Cum s'ar pu-tea întâmpla așa ceva, ca nimeni să nu se mai intereseze, dacă aș muri. N'ai văzut, cum se smeresc, se pleacă oamenii înaintea mea?

Călugărul zimbi:

— Numai după moartea Ta vei vedea!

Șahul stătu puțin pe gânduri. Iiveni în minte o idee neobicinuită, că zău lui i-ar plăcea să știe: cum cugetă oamenii despre el după moarte. În mare secret cu ajutorul călugărului a întocmit lucrul, ca supușii săi să-l creadă mort. În scopul a-cesta a așezat în curtea palatului un si-criu gol. El însuși cu călugărul priviau din o fereastră, ce se va întâmpla.

În curând s'a putut convinge, că ni-măru nu i-a părut rău după el, nimeni n'a vărsat barem o lacrimă. Oamenii cei mai supuși ai curții nu-l regretau, ci toți

stăteau răzând înaintea sicriului, ca și când s'ar bucura mult de moartea sa.

Deodată observă Șahul, că un om cu haine zdrențuroase se târă acolo la sicriu și începu a plânge amar. A plâns mult acolo și se vedea de pe față și de pe în-treagă purtarea lui, că simte o adevărată părere de rău.

— Cine e omul acesta? își bătea capul Șahul în marea sa mirare.

În fine după multă gândire a aflat, că înainte de asta cu luni cu ocazia unei vânătoare s'a întâlnit cu omul acesta zdren-țuros pe drumul din pădure și i-a aruncat prin servitorii săi o bucată de pâine. A-ceasta a fost în viața sa unica faptă bună.

Când a prins de veste călugărul des-pre aceasta, a zis Șahului surâzând: Vezi, vezi, acesta e singurul om, care a vărsat lacrimi pentru Tine!

...
Șahul a năvălit mai târziu în curte și a dat de știre curtenilor săi îngroziți, că el n'a murit, ci a vrut numai să le în-cerce credința. După aceea a îmbrățșat pe acel om sărac și zdrențuros, zicându-i: Tu m'ai învățat, cum să trăiesc de aici încolo!

De atunci începând n'a mai fost mândru și nu și-a mai ascuns comorile dinaintea săracilor.

Trad. de Aurel Popoviciu,
învățător.

săritură îndrăzneată jos pe pământ și — tunde-o băiete prin țigănie în valea cetății. Până ce paznicii să se trezească din buimăceala lor Fazakas s'a făcut nevăzut. Acum poliția și gendarmăria îl caută și îl curentează...

La «Reuniunea meseriașilor rom. din Sibiu» au fost primiți următorii membri ordinari: Ilie Ciolan (orig. din Sura-mică), sodal rotar; George Cătoi (orig. din Gurarului), sodal curelar; Ioan Panța (orig. din București—România cu 1 clasă gimn.), sodal lăcătuș; Ioan Moldovan (originar din Alțina), sodal cismar; Ispas Boldor (originar din Bozeș), Nicolae Urzică (originar din Avrig), sod. pantofari; Vasile Fistic (originar din Geoagiu-de-jos joseni), sodal măsar; Nicolae Tălmăcian și Aurel Joandrea (originari din Sibiu) sodali lustruitori și Ana Gruia (originară din Cacova), sodal croitor.

Anatole France despre învățarea limbii latine. În lupta, care s'a iscat în jurul învățării limbii latine, marele scriitor francez Anatole France a luat apărarea pretențiilor limbilor moarte, când mai zilele trecute a spus unui ziarist, care-l cerceta cu ocazia alegerii lui de președinte al ligii pretențiilor limbii latine:

Dacă nu se va mai preda în școli limba latină, va dispărea limba franceză. Limba latină e ca o cheie, cu care poți deschide orice ușă. Cunoașterea unei limbi moarte și a unei limbi vii nu are tot același valoare, căci, cine știe latinește sau grecește, acela poate zice că posedă în germenul lor și celelalte limbi; nu se poate spune însă același lucru despre cineva care știe englezește sau nemțește. E fapt de altcum, că cine știe latinește, învață cu mult mai ușor alte limbi.

Curs de muzică vocală și instrumentală. D-nul Nicodim Ganea, absolvent al conservatorului de muzică, începând din 20 Iulie st. n. și până la 20 August a. c. va deschide în Blaj un curs de muzică vocală și instrumentală gratuit, pe seama învățătorilor, fără deosebire de confesiune. În cursul acesta se va preda tot ce e necesar la formarea unui cor.

Prin aceasta li-se aduce la cunoștință celor interesați și aceea, că cvartirul de asemenea va fi gratuit, în «internatul pedagogic», aducându-și fiecare o saltea (străjăc), un ciarșaf (lepedeu) și o perină, dar cu adausul, ca aceste albituri să rămână în posesiunea numitului internat până după trecerea sărbătorilor jubileare ale Asociației, când li-se vor înapoia pe lângă mari mulțumite.

Anunțările au să se facă până în 19 Iulie st. n. d-lui Valeriu Suciu, profesor preparandial în Balázsfalva. Subscribul public acest aviz, având încredințarea comunității. Blaj, 2 Iulie 1911. Ios. Marian, învățător.

Copil cu două fețe. În Toplița-română nevasta lui Constantin Truța a născut o fată moartă, al cărei cap avea două fețe pe deplin dezvoltate, către fiecare umăr câte una.

Masa studenților români din Brașov. Primim la redacție darea de seamă a XIII-a pe anul de gestiune 1910—11, publicată de directorul gimnaziului nostru d-l Virgil Onițiu. În broșura, care se estinde pe 31 pagini găsim interesante amănunte privitoare la dezvoltarea și mersul acestei instituții umane. Intre altele ni-se spune, că în cei 13 ani de existență a masei s-au ajutat 479 școlari plătindu-se pentru întreținerea lor suma respectabilă de 56.196 cor. 91 bani. Anul acesta au fost împărțiți cu prânz gratuit 24 elevi, iar 14 cu beneficiul de jumătate. Pe mai multe pagini urmează pomelnicul acelor, în a căror amintire s-au făcut contribuții și pentru a căror odihnă de veci se ține anual câte un parastas. Urmează apoi contribuțiile făcute în decursul anului și numele maritimșilor contribuenți. Avera totală a masei studenților socotită în coroane face la 1 Iulie n. 1911 cor. 58,652.52.

Mintea Sasului. Cetim în «Cultura creștină» din Blaj, că un român harnic din Șeica-mică, s'a dat la țarg cu un sas de acolo, dela care voia să cumpere un mic loc de vie. Sasul a cerut 40 coroane pentru vie, și Românul i-a dat cât a cerut. Atunci Sasul a început a licita. A cerut 50 cor. și când i-s'a dat și atâta, 60 cor., iar pe urmă 80 cor. Țăranul nostru după o mică gândire i-a dat și atâta. Dar când l-a îmbiat pe Sas cu prețul de cumpărare, acesta n'a voit să îl primească, zicând că nu-l lasă preotul lor, să-și vândă via unui Român. A vândut apoi bucățile aceea de loc unui alt Sas cu 46 cor. Iată Sasul,

cel poreclit prost, cum știe că «al cui e locul, a celuiia e și țara», și mai bucuros pierde 36 cor. din prețul locului, decât să-l vândă la alt neam. Oare noi Românii, când ne vom lăsa de obiceiul păcătos, de a vinde de multe ori mai lesne locul nostru jidanului din sat, decât mai scump unui Român, de frica că s'a mânia perclunatul și nu ne va mai da în credință blăstămatul de vinars?

Noua bancă «Românul». Atragem atențiunea publicului românesc asupra prospectului băncii «Românul», ce se va înființa în Zărnești, publicat în partea de anunțuri a foii.

Strămutare de cancelarie. D-nul avocat Dr. Ioan Moșoiu din Brașov și-a strămutat cancelaria advocațională în Târgul Grăului Nr. 4. Vezi anunțul din Nr. de azi.

Radikal-Cleaner. Alaltăieri s'au făcut la otelul «Coroană» experimente cu o mașină pentru curățirea prafului. Mașina constă dintr-o pompă, un motor și un du-lap pentru strângerea prafului. Cu ajutorul unor mațe, a căror capăt se trece peste obiectele (păreți, covoare etc.) cari au să fie curățite, praful este absorbit. Experimentele au succes foarte bine.

Pertractarea proiectelor pentru măsurarea dărei de venit cl. III, referitoare la diferite grupe de meserii, se va ține în 10 Iulie dela poziția 2342 până în fine: Arăndașii de pământ, artiștii străini, întreprinderea cu mașina de zburat (Iacob Herz), circurile.

Muzică la promenadă. Măne, Vineri la oarele 5½, orchestra orașului va cânta la promenada de jos.

Domnii abonați ai foaiei noastre, cari nu și-au reînnoit încă abonamentul pe pătrarul al treilea, sunt rugați a-l reînnoi cât mai curând, cum și restanțierii sunt rugați a-și achita abonamentul restant, ca să nu li-se întrerupă regulata expedare a ziarului. Spre acest scop am alăturat la numărul din urmă avizuri postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Convocare.

Adunarea generală cercuală a despărțământului „Zărnești“ al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român o convocăm pe ziua de Duminecă 3/16 Iulie 1911, la ora 1 p. m. în edificiul școlar din Zărnești, cu ordinea de zi obicinuită.

Zărnești, în 1 Iulie st. n. 1911.

Ioan Ionică inginer silvic
directorul despărț.

P. Dan inv.
secretar.

Iubileul reuniunii femeilor române din Brașov.

— INVITARE. —

Reuniunea femeilor române din Brașov serbează împlinirea de 25 de ani dela înființarea internatului său de fete și invită cu stimă la

Serbarea festivă

ce se va ține, după participarea la Sîta Liturghie în biserica din Cetate, Duminecă în 26 Iunie st. v. la 11 oare a. m. în sala cea mare a gimnaziului român precum și la premier-gătorul

Esamen teoretic și practic

al școlii de menaj și de industrie casnică, ce se va ține Sâmbătă în 25 Iunie st. v. la 3 oare p. m. în localul internatului.

Expoziția lucrărilor de mână și a țesăturilor executate de eleve, stă deschisă, începând cu ziua de Luni 20 Iunie st. v. până în 25 Iunie în

sala școlii primare de fete (Și-rul Șaguna).

Duminecă în 26 Iunie st. v. după amiază la 2 oare *Escursiune în Ște-geriș*.

Comitetul.

Serbări culturale.

Comitetul despărțământului Tâșnad al «Astrei» are onoare a invita la a V-a adunare cercuală, împreună cu petrecere cu dans, cari se vor ține în 16 Iulie st. n. în comuna Cehalul Românesc (Olăh-Csaholy).

Programul: 1. Adunarea se va ține după amiază la 3 oare, sub durată căreia d-l Vasiliu Păcaș, preot în Hotoan, va ține o prelegere populară. 2. Petrecerea cu dans se va începe seara la 7 oare. Atât adunarea, cât și petrecerea — în timp plăcut — se vor ține în liber, în pădurea comunală, iar în vreme rea în școala gr. cat. din loc. Prețul unui bilet de persoană 2 cor., de familie (până la 3 membri) 5 cor. Despre cuartire și beutură este îngrijire, însă despre mâncări are să se îngrijască fiecare de acasă. Trenurile comunică numai până la Tâșnad. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se cuitează pe cale ziaristică.

Comitetul pentru petrecerea cu dans: Dr. Coriolan Steer, președinte. Nicolau Juhász, vicepreședinte. Patrițiu Trușă, vicepreședinte. Octavian Baști, majordom. Georgiu Molnar, cassar. Victor Marcuș și Efreim Urcan, controlori.

Primim invitarea la serbările culturale din Ernūt, cari se vor aranja în 16 Iulie n. 1911, de către comitetul despărțământului Dicosănmărtin al «Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român» cu prilejul adunării generale ordinare.

Ordinea serbărilor:

Înainte de prânz: La oarele 10 serviciu divin în biserica gr. cat. din loc.

După prânz: La oarele 1 adunarea generală cercuală a despărțământului cu următorul program: a) Deschiderea adunării. b) Citirea raportului comitetului cercual. c) Citirea și revizuirea rațiocinului comitetului cercual. d) Stabilirea bugetului anual pentru trebuințele despărțământului. e) Esmiterea alor trei comisiuni de câte 5 membri: una pentru cenzurarea raportului comitetului cercual, alta pentru cenzurarea rațiocinului comitetului și a bugetului, și a treia pentru înscrierea de membrii noi. f) Conferințe. g) Împărțirea premiilor pentru lucrările intrate. h) Eventuale propuneri. i) Închiderea adunării.

La oarele 4 deschiderea expoziției de jocuri naționale. Împărțirea premiilor pentru jucători. Petrecere populară.

La oarele 8 seara precis: Concert și teatru, executat de «Reuniunea română» de cântări și muzică din Bistra, după aceea petrecere cu dans pentru inteligenți.

Toate serbările și expozițiile se țin în curtea și localitățile hotelului «Central» din Ernūt. În tot decursul serbărilor stă deschisă expoziția de lucruri de mână și țesături românești. De cvartire, mâncare și beutură se îngrijește comitetul. Cari reflectează la cvartire sunt rugați să se adreseze la domnul Teofil Moldovan, învățător gr. cat. în Ernūt.

Venitul curat al serbărilor cade în favorul despărțământului. Intrarea la expozițiuni e liberă de taxă, iar pentru concert, teatru și petrecere cu dans face de familie 4 cor., și de persoană 1 cor. 60 fl. Suprasolvirile și ofertele benevole se primesc cu mulțumită și se vor chita pe cale ziaristică.

Anuare.

— Dări de seamă. —

Raportul XXII despre activitatea școlii populare elementare susținute de comuna bisericească gr. or. română din Arad. Anul școlar 1910/11. Publicat de Iosif Moldovan, director școlar.

Cuprinde: Însemnătatea darurilor de Crăciun. Cuvântare rostită de directorul școlar Iosif Moldovan la festivitatea împărțirii hainelor în prezua ajunului de Crăciun, apoi date școlare. Românii gr. or. din Arad au patru școli elementare de băieți și fete. Numărul total al elevilor a fost 259.

Ajutoare pentru învățăceii de comerț.

Societatea comercianților români din Brașov oferă pe anii 1911—1911 ajutoare de câte 50—100 coroane anual, pentru învățăceii aplicați deja sau pentru acei cari se vor aplica de aci înainte în Brașov la vre-o ramură de negoț.

Aceste ajutoare se asigurază învățăcelor pe 3 ani, cât se vor afla în Brașov la vre-o ramură de negoț, dacă se poartă bine.

Petenții după aceste ajutoare au să substearnă aici următoarele documente:

1) Carte de botez; 2) Atestat de școală; 3) Atestat despre starea materială a părinților; 4) Cei deja aplicați la un stăpân au să alătore și contractul încheiat cu șeful și aprobat de autoritatea industrială și comercială din loc.

Cererile de ajutoare sunt a-se adresa d-lui Ioan Săbădeanu, comerc. în Brașov.

Brașov, 15/28 Iunie 1911.

Ioan Sabadeanu m. p.
președinte.

Ioan Lengeru m. p.
secretar.

Act de recunoștință.

Din prilejul «Convenirii noastre sociale», aranjate la 11 Iunie (ziua primă de Rosalii), cu scop de a sări în ajutorul fraților din Broșteni, nenorociți prin foc, au binevoit a-și răscumpăra biletele de intrare: Dr. Liviu de Lemeny, avocat cu 4 cor; Ioan de Preda, avocat, cu 4 cor; Paul Munteanu, c. și r. colonel penz., Romul Perian, cassarul Reun. rom. agricole și Vas. Gămulea, func. de bancă penz., cu câte 1 cor. Iar suprasolvitori au fost Ioan Precup, contabil, Constantin Ban, măestru curelar și Victor Păcală, profesor, cu câte 1 cor.; Ioan Ursu de Margina, inginer de comasație, P. Ilies, compactor (Orăștie). Petru Bota, croitor, Petru Cosciuc, funcț. penz. (Mediaș) Ștefan Toth, croitor, cu câte 2 cor.; Petru Stăngu, func. de bancă (Orăștie), cu 3 cor.; Nicolae Bordea, cizmar, cu 30 bani; Emil Petruș, măsar, cu 20 bani; iar cu palaria «Dumnezeu vede», purtată de subscrișii prezident dela om la om s'au adunat 19 cor. 08 bani.

Din venitul curat am trimis, pe calea d-lui protopresbiter Avram Păcurariu din Mercurea, Românilor nenorociți din Broșteni 60 cor.; apoi am adaus la fondul de 20 bani pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare, 50 cor.; fondului Episcopul Nic. Popea pentru masa învățăcelor meseriași cor. 20.96; fondului And. baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor cor. 19.08, adunați cu palaria «Dumnezeu vede»; fondului jubilar Nicolae Cristea pentru monumentele bărbăților binemeritați ai meseriașilor, cor. 20 și fondului steagului cor. 10

Aducem cele mai sincere mulțumite tuturor acelor, cari contribuind în mod generos la buna reușită și a acestei întreprinderi, menite a întări clasa noastră de mijloc, au adus denarul lor în folosul celor mai avizați la ajutor dintre noi.

Sibiu, din ședința comitetului «Reuniunii sodalilor români din Sibiu» ținută la 27 Iunie 1911.

Vic. Tordășianu
prezident.

Ștefan Duș
notar.

Anunț școlar.

Școala diecezană civilă de fete din Arad

Se aduce la cunoștința onoratului public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad, pentru anul școlar 1911/12 se vor face în zilele de 19 — 24 August (1 — 6 Septembrie) — afară de Dumineca din 21 Aug. (3 Sept.) a. c., — în localitatea școlii (Strada Deak Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, îndată după publicarea acestui anunț, adresându-se în această afacere referentului dela Consistoriul rom. ort. din Arad, d-lui Dr. George Ciuhandu, dela care ei vor putea cere și eventualele informațiuni, de cari ar mai avea trebuință cei interesați.

Taxa pentru internat, în vederea scumpetei mari, pe întreg anul școlar, este de 500 cor. în care sumă se cuprind: D. m. didactul școlar.

Taxa de întreținere este a se plăti anticipativ în 4 rate egale de câte 80 fl. cor. și anume: la 1 Sept., 1 Nov., 1 Iul., Petru și 1 April al anului școlar, la Adm. șif Chio-

rapia casei Consistorului, în per-
soală ori cu poșta.

Pentru această taxă elevul vor
primi:

1. Instrucția recerută pentru clasele
— IV civile, educație religioasă-morală,
deprindere în conversația română, ma-
ghiară și germană, apoi instrucție în e-
conomia de casă, deprindere în pregătirea
bucatelor, croit și cusut.

2. Locuință în odă igienic îngrijită
provăzută cu mobile necesare.

3. Vîpt întreg și anume: dejun
(cafea cu lapte), prînz (2 pîse, iar du-
minea și în sărbători 3 — 4 pîse), ujină
(cafea cu lapte) și cină (două pîse).

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la
două săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere elevul
interne mai au solvi 10 cor. pentru me-
dicini (pe întregul an), pentru care taxă
elevul interne vor primi, în caz de lipsă,
îngrijire medicală și medicamente. Taxă
de mobilier nu se mai încasează.

Pentru instrucția de pian se plătește
lunar o taxă de 10 cor. (3 oare într-o
săptămână).

Atât elevul externe, cât și cele in-
terne vor plăti odată pentru totdeauna la
prima înscriere 6 cor. ca taxă de în-
scriere.

Tot la înscriere fiecare elevă va a-
vea să mai plătească 1 cor. la an pentru
biblioteca școlară.

Taxe: pentru medicini, de înscriere
și pentru sporirea bibliotecii se vor plăti
la mîna directorului școlii deodată cu în-
scrierea. Tot la directorul școlii va trebui
plătită lunar și anticipativ taxa de pian.

Elevul externe vor plăti didactru
60 cor. la an, care asemenea se va solvi
anticipativ, în 4 rate egale de câte 15 cor.
și anume: rata I la înscriere, rata II la
1. Nov., rata III la 1 Febr. și rata IV la
1 April, a anului școlar, deasemenea la
mîna directorului școlii.

Elevul externe, cari se înscriu mai
tîrziu, au să plătească întreg didactrul,
iar elevul primite în internat mai tîrziu,
vor avea să plătească didactru numai pe
împul dela întîrziere.

Elevul interne, cari ar absenta din
internat în decursul anului școlar din
cauza de morb sau din alte cauze, — fie
absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor
avea să plătească întreaga taxă de între-
ținere, dar numai în cazul când eleva res-
pectivă, pe lângă toate că va fi absentat,
ar putea fi admisă după lege la examen
public ori privat.

Elevul, cari ar intra mai tîrziu în
internat, vor avea să plătească întreaga
taxă, care cade pe cîvartul, în care vor fi
primite în internat.

Acele elevi, cari după absolvirea
școlii doresc să se mai perfecționeze în
economia de casă, croit, cusut, muzică,
pictură ș. a. vor fi primite ca elevi bene-
vole cu taxa elevilor interne.

În clasa I civilă se primesc elevi
cari dovedesc că au absolvat cu succes
clase elementare ori apoi în lipsă de
certificat școlar, vor presta examenul de
primire.

În celelalte clase se primesc elevi,
cari dovedesc prin atestat școlar, că au
absolvat cu succes clasa premîngătoare la
școală de categoria școlii civile.

solventele clasei a VI-a elemen-
tare se primesc, pe baza unui examen de
în clasa corespunzătoare etății
lor și rezultatului dovedit la examenul de
primire

Elevul, cari se matriculează pentru
prima dată la școală, afară de atestatul
școlar din clasa precedentă au să mai
producă: extras de botez și certificat de re-
vacinare.

Fiecare elev intern are să aducă
cu sine: 1 saltea (mădrat), 1 covor lângă
pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2
fețe, 2 cearșafuri dedesupt (lepede) și 2 cuver-
turi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți
de rufe, schimburi din fiecare și anume:
6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 pă-
rechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6
tergere, 3 serviete, toate cu monogra-
muri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furcu-
lă, lingură mare și linguriță, 2 pahare
pentru beut, iar altul pentru dinți),
1 pînză (lighian), 4 cărpe pentru șters
lavorul, perie de cap, de dinți și de haine,
peapăn și foarfecă, haină de port și 4
surte negre, 1 palton (haină de iarnă), 2
părechi de ghete și 1 ploier.

În afară de aceste, fiecare elev intern
are să aducă îndată dela începerea anului
școlar, și să se probează cu recerutele
de: Budă, i recvizile de învățămînt și cu
unde pe le de scris, lucru de mîna (și de
primite se voeste).

Pentru lucrul de mîna și pentru alte
trebuințe se va depune, la mîna direc-
toarei internatului o sumă oarecare de
bani, despre care se va purta socoteală.

Elevul la înscriere au să fie înso-
țite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniforme, care va fi mo-
destă, se vor lua la vremea sa dispoziți-
uni din partea directorului internatului, ca
să fie cât de ieftină și bună.

Frelegerile se vor începe fără nici o
amănare în 25 August (7 Septembrie) și
dela acest termen elevul vor putea fi pri-
mite numai cu concesiune specială din
partea Consistorului diecezan.

Arad, din șed. cons. dela 16/29 lu-
niu 1911.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Bibliografie.

Din »Biblioteca Minerva« a 30 bani
numărul, au apărut:

Nr. 107 și 108 »Grecia de azi«, 2
vol. Edmond Abont, traduse în o limbă
ușoară de Nic. Pandelea. Cîne cetește aceste
două volumașe, scrise în mod narativ, își
cîștigă frumoase cunoștințe atât despre
țara atât de vestită odinioară prin artele
frumoase, cât și despre Grecia de azi și
felul de a fi al poporului grec. Ni-se des-
crie agricultura, comerțul, viața familiară,
jocurile etc. În cele 2 vol. sunt multe ilus-
trațiuni interesante și instructive.

Nr. 109 »Doamna Elzen« de H. Sien-
kiewicz, vestitul scriitor polon, trad. de
Mih. Negru. Eroii acestei povestiri, ca de
 obicei în lucrările lui Sienkiewicz, sunt
Poloni, cari trăiesc în țări streine. Acți-
unea se petrece la Nizza și Monte-Carlo,
unde artistul Swirski cunoaște pe doamna
Elzen, femeie de lume, elegantă și cochetă,
din ale cărei mreji Swirski scapă, pentru
ca să ia de soție o tînară și săracă fată,
pe care o angajase ca model pentru un
tablou al său.

Primim la redacție un uvraj, care
deși este cunoscut și este bine apreciat în
cercurile intelectuale românești, merită
totuși să se mai vorbească odată de el.
E vorba de Dictionarul universal al lim-
bei române de Lazăr Șăineanu, Doctor în
Litere al Universității din Lipsa, Laureat
al Academiei Române și filologul bine cu-
noscut, ale cărui lucrări filologice și fol-
cloristice au avut atât răsunet.

Dictionarul Universal al Limbei Ro-
mâne este un mic lexicon, în genul micu-
lui Larousse sau Brockhaus: comp'ect,
conștiincios, exact.

Conține explicații și definiții scurte
și lămurite ale întregului vocabular ro-
mân, al tuturor termenilor de știință —
în cel mai larg înțeles al cuvîntului —
de artă, literatură, comerț și industrie,
cuprinde nomenclatura mitologiei și fol-
clorului, o interesantă etimologie a vorbe-
lor populare și, ca supliment un vocabu-
lar general biografic, geografic și istoric,
cu privire specială la România și țările
locuite de Români.

Toate acestea sunt concentrate în
1000 pagini de text pe două coloane și au
fost completate, revăzute și sporite în a
doua edițiune, care a apărut de curînd.

După cum se vede, este o lucrare de
cel mai mare interes și folos pentru toți
acei cari se îndeletnicesc cu limba româ-
nească: scriitori, profesori și învățători,
advocați, medici, preoți, ziariști, comer-
cianți, studenți și elevi, precum și pentru
marele public cetitor al limbei românești.

Dictionarul se găsește de vânzare la:
Librăria Archiepiscopale, Sibiu; Librăria W.
Krafft, Sibiu; Librăria Ciurcu Brașov; Li-
brăria Mureșianu, Brașov; Librăria Semi-
narială, Blaj; Librăria Diecezană, Arad;
Librăria Ieronim Preda, Făgăraș; Librăria
M. Onișor, Năsăud; Librăria Aurora, Gherla.
Se poate procura și prin ori care altă li-
brărie sau direct dela editori: Tipografia
I. Samitca și D. Baraș în Craiova (Ro-
mânia).

Rosturi economice.

Apreciatul nostru colaborator d-l
Gavril Todica a scos zilele trecute
de sub tipar primul fascicul din seria
a doua de studii științifice, pe cari a
început a le publica anul trecut. Abo-
namentul la cele patru fascicule, cari
vor apare rînd pe rînd anul acesta,
costă 5 cor., care sumă este a se tri-
mite autorului la Geoagiu—Algyógy
(Hunyad m.). Scrierile d-lui Todica
sunt de mare valoare, căci se ocupă
cu afaceri, cari sunt de mare interes

economic financiar. Țăranii și cărtu-
rarii noștri se vor alege cu prețioase
cunoștințe din cetirea acestor scrieri,
pe cari le recomandăm cu toată
căldura.

În anul de astăzi începem a re-
produce cîteva articoli din primul
fascicul, apărut în anul acesta despre
economia socială.

I.

Trebuințe. Bunuri.

Dela naștere suferim pe lumea asta
de felurite neajunsuri. Copiii le percep ca
senzații neplăcute, dureroase. Oamenii a-
dultii le pot exprima mult-puțin lămurit
aceste neajunsuri, cari pot fi trupești și
sufletești. Se numesc lipsuri sau trebuințe.

Trebuințele nici pe departe nu sunt
de aceeași calitate și de forță egală pentru
toți oamenii. Sunt extrem de variabile,
după etate, fire, grad de cultură, condiții
sociale. Alta e îmbrăcămîntea în țările calde,
alta în țările reci. Noi ridem de Răpodin
povestă, cel »îmbrăcat ca un nap din căl-
căe până 'n cap« în gerul iernii și am
răde de un Român, dacă în dricul verii
s'ar îmbrăca cu cojoc! Alte sunt trebuin-
țele unui rege și altele ale unui ziler.

Statorînd estrema relativitate a tre-
buințelor, totuși se pot remarca dintre ele
cele de o ordine principală, pe cari le pu-
tem numi generale, adică de forță și im-
portanță egală pentru toți oamenii. Aceste
sunt trebuințele vitale. Esercită mai mare
presiune, senzații mai neplăcute, mai du-
reroase, dacă nu le împlinim la timp. Ast-
fel sunt: hrana, îmbrăcămîntea, locuința,
repausul. Satisfacerea lor, peste măsură,
duce la lux. Orice trebuințe, de alt soi,
sunt de ordine secundară, printre cari se
numără și trebuințele sociale, morale și
intelectuale.

E greu a trage linie de demarcație
între aceste două categorii. Prin înclinație
și deprindere, trebuințele secundare pot
deveni principale. (Pentru savant — stu-
diul; pentru artist — arta; pentru omul
religios — religia). Satisfacerea lor peste
măsură poate duce la degenerare. (Jocu-
rile de circ la Romani; fanatismul religios
în evul mediu).

Afară de relativitate, trebuințele mai
au următoarele legi:

1. Se repetază periodic (Pofta de
mîncare. Îmbrăcămîntea în diferitele ano-
timpuri. Somnul.)

2. Cu cât e mai diversificat organis-
mul social, cu atât sunt mai numeroase,
mai variate trebuințele. (Societatea cultă,
semicultă și barbară). De aceea

3. prin înaintarea culturii se sporesc
trebuințele, îndeosebi cele spirituale, și în
același timp

4. se rafinează, se nobilitează.

Bunuri.

Lucrurile potrivite pentru a satis-
face trebuințele se numesc bunuri.

După originea lor, bunurile sunt:

a) personale, pecum vigoarea tru-
pească și toate călitățile firești ale omului,
în mare parte ereditate prin naștere și
perfecționate prin deprindere;

b) materiale, cari după natura lor
sunt:

1. bunuri libere, cari se află în can-
titate nelimitată, precum apa, lumina și
căldura solară;

2. bunuri relativ libere, cari se află în
cantitate mare, dar numai în locuri și
timpuri limitate. Astfel ar fi apa de beut,
lemnul în codrii seculari, terenul culti-
vabil în țeri nelocuite și altele.

3. Bunuri economice, produse în can-
tități limitate, prin activitatea, osteneala
și jertfa oamenilor, și tocmai de aceea
formînd proprietate particulară.

Studiul societății omenești în raport
cu bunurile, adică cu mijloacele sale de
existență, formează obiectul economiei so-
ciale (naționale).

Căștigarea acestor mijloace, lupta
pentru susținerea vieții, pentru propășirea
morală și intelectuală, ne consumă în-
treagă viața, ba este viața înșăși. Biblia
ne spune, că D-zeu a blăstămat pe Adam,
pentru păcatul lui, zicându-i: »Blăstămat
să fie pămîntul din pricina ta. Cu dureri
vei mîncă dintr'însul în toate zilele vieții
tale. Spini și polomidă îți va crește ție,
și vei mîncă iarba câmpului. Întru sudoa-
rea feței tale vei mîncă pînea, până-ce
te vei întoarce în pămîntul din care
ești luat, că țărăni ești și-n țărăni te vei
întoarce«.

Aceste vorbe din cartea »Facerei«,
simbolizează în mod minunat toate sbu-
ciumările omenești de a se susține, de

a-și căștiga lucrurile trebuincioase pentru
viață.

II.

Producțiunea și Consumul.

Singurul izvor pentru căștigarea bu-
nurilor economice este producțiunea, adică
sporirea folosului lucrurilor. Când lelea
Marie toarcă căte-va lăni și țese căți-va
metri de pănură, zicem că ea a produs
ceva, fiind-că din lănila în preț de 8 co-
roane a țesut pănură în preț de 20 co-
roane. Lucrul ei a sporit prețul lănilor eu
12 coroane.

Să luăm alt exemplu.

Pielele nelucrate își au valoarea lor.
Cu toate acestea, dacă ne vom pune și
le vom lucra: vom spori valoarea, știind
toată lumea, că pielea argăsite sunt mai
de folos decît cele nelucrate. În sfîrșit
încălțămîntele făcute din aceste piei argă-
site, au un preț și mai mare. Adausul ce
s'a făcut la prețul pieilor nelucrate, până
au ajuns încălțămîntele, este rodul produc-
țiunei.

Producțiunea o pun la cale trei
factori:

- natura;
- capitalul;
- lucrul sau munca.

a) Natura sau firea ne pune la in-
demnă puterile și materiile brute, cari
ne trebuiesc la producțiune. Ogoarele și
livezile; codrii și pădurile; căldura soare-
lui și ploile; pîraele, văile și râurile, etc.,
etc., toate sunt cuprinse sub numele de
»natură« și numai în temeiul acestora
putem produce bunuri materiale. Puterile
și materiile productive le avem deci dela
pămînt; pămîntul le are dela soare. Fără
de lumina și căldura soarelui, amortește
ori-ce producțiune omenească și ori-ce
licărare de viață pe pămînt, încât are pe
deplin dreptate poetul, când zice:

O soare! veselie, viață,ntinerire!
A lumilor podoabă, a cerului zimbire!
Deschizător feerie de aripi sburătoare,
Deschizător mîustru de glasuri cîntătoare
Alungător de visuri, de griji, de gânduri rele.
Absorbitor de umbră, culegător de stele,
...care 'n tine oglinzi întregă lumea!

Lumină fără umbră, strălucit izvor
De viață, de rodire, de cînt și de credință,
Prin tine se afirmă înalta Provedință,
Din tine-a plecat sborul cerescului amor!
(Alexandri).

O țeară este bogată prin felul pă-
mîntului, prin puterea, fertilitatea solului
și prin destoinicia și deșteptăciunea lo-
cutorilor ei.

Un pămînt bun produce cu puțină
muncă ceea-ce altul produce cu o muncă
de două și de trei-ori mai mare. Și ast-
fel clima și fertilitatea pămîntului își au
partea lor în fericirea popoarelor. Felul
pămîntului și firea încunjurătoare au
avut totdeauna mare înrîurire asupra
culturii, asupra lucrării și deșteptăciunii
oamenilor. Legătura dintre pămînt și om,
are cea mai mare înșămînatate asupra
producțiunei și prin urmare a bogăției
sociale.

Alexandru Vlăhuță, poet și literat al
nostru, scriind mai cu inimă geografia
României, surprinde de multe-ori înșăm-
nătatea acestei legături, spunînd-o neaoș
românește, ca să o înțelegem și noi. Din-
tre multele-i descrieri de acest soi, voiui
aminti cea despre Rucăr (România pito-
rească, edit. »Minerva«, pag 123 — 6).

»După două ceasuri de drum intrăm
în Rucăr, sat mare, aproape un orașel,
așezat sub strașina Carpaților, la respân-
ția a două ape, în una din cele mai cân-
tătoare văi ale județului Muscel. Toate te
înveselesc aici: aerul curat, freamătul
pădurii, vuietul apelor, casele albe, pre-
sărate printre copaci, înfățișarea mîndră
și voinicească a gospodărilor, chipul ru-
men și luminos al Rucărencelor și portul
lor adevărat românesc, țesut, lucrat și
înflorit de mîna lor, c'o măestrie, pe care
nu știu singure, de unde au învățat-o. În
jurul acestui cuib fericit munții își des-
fășură podoabele lor de măreție sălbatecă,
țancuri ascuțite ies vinete din întuneci-
mille pădurilor de brazi, și stau înșirate,
ca niște străji de veci, pe granițele zării,
la înșănarea pămîntului cu ceriul.

»De-asupra tuturor, în fund spre
Miază-noapte, își ridică Păpușa creștetu-i
înalt, rotund ca o turlă de biserică. De-
colo, din capsele Păpușii, zbucnește Rău-
șorul, și voiu puternic, care sparge mete-
rezele de stînci, ce-i stau în cale, soarbe
isvoarele codrilor și în goana-i nebulă,
strigă, se ceartă, se bate în grămizile de
bolovani ce vor să-i astupe mîta; — învolbu-
rat și a'b de spumă sosește în Rucăr, și Ru-
cărenii, cum îl văd, îl pun la treabă. Ei
au porumb (cucuruz) de măcinat, sumane

de băut, bușteni de retezat și de infeliat (despicat) în scânduri. Rășorul sprinten și harnic, se înhamă la toate, pe toate le face cu drag, iar când își isprăvește lucrul, voios se duce de se culcă în patul larg al Dâmboviței...
(Va urma.)

ECONOMIE.

Ingrijirea și folosul caprei.

Capra este unul din animalele cele mai vechi imblânzite și cultivate de om. Cu toată creșterea ei sub influința omului de mii de ani, ea totuși s'a schimbat mai puțin decât celelalte animale domestice și posedă încă și azi multe apucături sălbatice, precum e alergarea pe coaste, stânci ori dealuri și altele.

Capra se ține de familia animalelor rumegătoare ca și oaea ori vaca. Ea e un animal foarte cuminte, sprinten, mai totdeauna vesel și cu plecare mare către om. Nu numai iezii, dar și caprele cele bătrâne sunt mai totdeauna dispuse la jocuri, ele sar, aleargă, se burdujesc, sbiară, sar peste garduri și adesea au și toane. Capra iubește foarte mult libertatea, dar și cu închisoarea se deprinde foarte degrabă. Caracteristică este frica caprelor, mai ales când nopteză în cârduri pe câmp. Se sperie, fără nici o cauză și atunci aleargă ca turbate ori se grămădesc într'un colț.

Din cauza modestiei ei în privința nutrețului și din cauza folosului, ce-l aduce ea mai ales omului sărac, capra s'a răspândit aproape peste tot pământul și se cultivă din timpurile cele mai vechi.

Ținerea caprelor nu pretinde o ingrijire așa de însemnată ca a celorlalte animale domestice, totuși nici acestea nu trebuie neglijate cu totul.

Mai ales caprele cultivate, dacă voim să le meargă bine, trebuie adăpostite pe gerurile iernii în grajduri bune, luminoase și curate.

Caprele se pot ține slobode în ocoale ori grajduri ca și oile sau și legate. În orice caz, însă trebuie de îngrijit, ca grajdurile să fie totdeauna rănite curat și bine așternute, căci dela curățenie atârână foarte mult atât sănătatea animalelor cât și gustul laptelui. Ele trebuie să fie în fiecare zi țesălate și periate, din când în când spălate cu apă caldă, mai ales pulpa (uger) și apoi șterse cu o cârpă uscată, ca să nu se răcească. Laptele caprelor neîngrijite și cu pulpa nespălată capătă un miros neplăcut. În fine și unghiile caprelor, ce nu fac mișcare, trebuie retezate din când în când.

Cum am amintit la început, se țin caprele la noi mai ales pentru lapte, căci nu se află un alt animal, care să dea, cu aceiași hrană atât de mult lapte ca capra. Capra este între animalele rumegătoare, ceea ce este ovăsul între cereale. Precum ovăsul crește și rodește pe locuri, unde alte cereale mai că nu pot crește, tot așa și capra poate exista și pe locuri, unde vaca nu află ce paște. De multe ori capra este singurul animal pe lângă porc, care poate să fie ținut chiar și de un lucrător de zi, fiindcă ei îi trebuie numai puțin nutreț și dacă comparăm nutrețul ei cu cel ce-i trebuie unei vaci, atunci aflăm, că cu nutrețul unei vaci mijlocii se pot ține 6 până la 7 capre.

Caprele se pot și mai ușor cumări, fiindcă nu-s așa de scumpe. Ele nu pretind grajduri așa de mari, iar de se întâmplă vre-o primejdie, nu păgubești atâta într-o capră ori două cât într-o vacă. Lumea i-a și dat cu dreptul numele: „vaca săracului.”

Laptele de capră e cel mai bun lapte pentru copii, chiar mai bun decât cel de vacă, fiindcă nu numai că e mai gustos și seamănă mai mult cu laptele femeilor, dar capra nici nu pătimește așa de tuberculoză ca vaca. Din cauza aceasta capra se întrebuință în timpurile cele vechi foarte adesea și cu succes chiar ca doică la copii, sugând aceștia direct din țățele caprei.

O capră mijlocie dă în 9 până la 10 luni în mediu cam 500 litruri de lapte fără acela, ce l-au supt iezii. Laptele de capră e mai gras decât cel de vacă. Din el se face smântână, unt și brânză bună (brânză italiană de capră Ricolta sau cea franceză Roquefort ori cea germană Altemberg sunt foarte renumite).

Nici carnea de capră nu-i de disprețuit, căci dă o friptură foarte bună.

Din pielea de ied se fac cele mai fine feluri de piele, precum piele de pergament sau de saftian, iar din piele de capră se fac mănuși, pantaloni pentru călăreți, șiele și altele.

Gunoii de capră e tot atâta de bun ca și cel de oi și de două ori mai bun decât cel de vite cornute. El se întrebuințează cu folos la grădinarie.

Cât de mult știu a prețui capra oamenii de prin alte țări, ne dovedesc cifrele următoare, cari arată câte capre pică în general pe o mie de suflete locuitori.

Pe o mie (1000) de locuitori pică în:

Grecia	1725	Italia	84
Serbia	372	Germania	56
Spania	383	Franta	50
Elveția	146	Austria	43
România	92	Rusia	30

Chiar și unele state ajungând la cunoștință cât de folositoare e capra pentru omul sărac, fac tot posibilul pentru ridicarea și lățirea culturai ei. În Saxonia bunăoară capătă dela stat societățile pentru prășila caprelor 90 la sută ajutor pentru cumpărarea unui țap de prășilă, comunele pentru acelaș scop câte 50 la sută, chiar și unii gospodari capătă ajutoare de câte 50 la sută pentru cumpărarea de capre, dacă numai se obligă ei pentru un timp de cinci ani a le împerechia cu un țap de același soi, iar iezii a-i întrebuința sau a-i vinde iarăși pentru prășilă.

Afară de aceasta mai plătește acolo statul și premii până la 15 mărci pentru capre ori țapi frumoși și de rasă bună.

Cât de bine se rentează ținerea caprei ne dovedește directorul școalei agronomice din Kettwig, prin o socoteală amănunțită asupra cheltuielilor și veniturilor unei capre cam slabă de lapte. El a cheltuit pentru nutreț pe un an: fân 7,5 cor., pae 7 cor., morcovi 5,25 cor., tarâte și alte măruri 4,80 cor., iar pentru pășcătoare 4 cor. La un loc suma pe secol 28 cor. 55 bani. În schimb a dat ea: lapte în preț de 7124 cor., iezii 3 cor. și gunoiu de 6 cor. La un loc suma veniturilor 80 cor. 24 bani. Scăzând din aceasta suma cheltuielilor, rămâne un venit curat de 51 cor. 69 bani, adică, dacă a costat capra 30 cor., un venit de peste 170 la sută.

Aceste cifre vorbesc destul de lămurit despre folosul caprei, și de aceea și gospodarii noștri ar trebui să se gândească mai mult la acest animal atât de folositor și ușor de ținut.

Constantin Năsdărdvan
agronom.

Din istoria zahărului.

Patria zahărului de trestie e India, adică Bengalia de astăzi. Trestia de zahăr crește până la o înălțime de mai mulți metri și seamănă cu trestia dela noi. Prima știre autentică despre existența zahărului a fost adusă în Europa în anul 327 înaintea lui Christos de către doi generali ai lui Alexandru cel mare, cari se înapoiaseră de pe câmpurile de luptă din India. Ei povesteau că în India se cultivă un fel de trestie, din care se fabrică miere și fără concursul albinelor. Această miere nu putea fi altceva decât sucule dulce, tescuit din trestia de zahăr. Acest suc s'a întrebuințat mult timp în starea lichidă ca și mierea și abia în secolul III—VI după nașterea lui Christos s'a inventat metoda fabricării zahărului consistent.

Cultivarea trestiei de zahăr și fabricarea zahărului s'a răspândit mai întâi în China și în insulele Sunda (Java, Sumatra etc.) În sec. V după nașterea lui Christos zahărul a fost introdus și în Persia. În Occident a fost introdus de către arabi, cari învățaseră fabricarea zahărului de la Persani în anii 634—644 după nașterea lui Christos, când Persanii au fost biruiți de către Omar al doilea, urmaș al lui Mohamed.

Cultivarea trestiei de zahăr și fabricarea zahărului s'a răspândit în toate țările cucerite de califi arabi. Rafinarea zahărului se perfecționase mai ales în Egipt. Sistemul de rafinare al egiptenilor s'a menținut până la sfârșitul secolului XVIII.

Se știe din Istorie, că arabii au cucerit mai întâi coastele de Nord ale Africei, trecând apoi în Spania și Sicilia. În secolele VIII și IX după nașterea lui Christos, în urma cuceririlor arabilor, începuse să se răspândească cultivarea trestiei de zahăr și fabricarea zahărului.

Zahărul se întrebuința pe atunci ca doctorie.

În urma marelui mișcări ce se pornise între Occident și Orient în secolul XI în timpul cruciatelor, popoarele europene, cari plecaseră spre Orient, învățaseră să cunoască produsele Orientului și întrebuințarea lor. În Orient zahărul se consuma atunci în mari cantități ca delicatose. Venețienii și germanii înfințară în Siria și Palestina plantații de trestie și fabrici de zahăr. Astfel s'a dezvoltat comerțul cu zahăr între Orient și Occident. La început comerțul cu zahăr între Orient și Occident era exclusiv în mâna negustorilor venețieni, cari îl transportau la Ausburg, Regensburg și Nürnberg.

În Austro-Ungaria a fost introdus în secolul XIV, probabil prin negustori italieni. Zahărul era foarte scump pe atunci, astfel că numai domnitorii își puteau permite acest lux. Prăjiturile cu zahăr se fabricau pe atunci de către niște specialiști, cari se îndeletniceau și cu comerțul de medicamente.

În secolul XVII, funtul de zahăr se vindea cu 400 lei, după moneda noastră, iar mierea de trestie cu 150 de lei.

Mutămită publică

Pentru fondul de excursiune al clasei IV gim. din Brașov au binevoit a contribui: N. D. Moroeanu 10 lei; Dr. G. Popovici, 7 K; N. Căldărea, M. Elekes, Dr. A. Popoviciu, I. Strevoiu, câte 5 K; Deubel Filitis, G. Găetan, Grueff, Orescu, Gh. Stoicescu, câte 5 lei; Dr. I. Popovici, 4 K; M. Navrea, 4 lei; I. Gărbacea, I. Hamza, Mețian, Dr. Adrian Popescu, A. Popovici, V. Voinea, câte 3 K; D. B., I. Șachin, Zlatko câte 3 lei;

V. Pincu, E. Mețian, A. Hamza, Dr. I. Altean, V. Moldovan, Henasáyi, I. G. Bărbier, I. Jurca, Dr. N. Petrovici, G. Toma,

M. Fischer, I. Andreiu, I. Eaucia, Dr. Vălean, Albina, Lugoz, Dr. V. Saftu, B. B. G. Popescu, S. Secărea, Tr. Oprea, I. Agadișan, I. Ioniță, Dr. Spărișu, N. și M. Navrea, Leidecher K. câte 2 K;

Hagi Todora, Pelidi, Dr. N. I. A. gelescu, Doiciu, Goleșteanu, Calomfirescu, Poenariu, Constantinescu, Drăgulescu, Pitake, Monorake, I. Birea, E. Dr. Negruți, A. Popp, câte 2 lei;

Z. Ionescu, 150 K; V. Rogozea, 110 K.

M. Rogozea, N. Rogozea, I. Sofonea, I. Nan, I. Blaga, T. Gheaja, I. Blaga, M. Loga, Ș. Furnică, N. Furnică, M. Zacharia, N. N., Fl. Pușcariu, H. Sturza, V. Pușcariu, R. Verzea, St. Pușcariu, I. Pușcariu, D. Șica, I. Bucur, N. Hălm, V. Hălm, J. Șona, I. Comșa, A. Badiu, N. Popescu, V. Morar, R. S. Orbean, B. Suciu, I. Boeriu, D. Mușlea, E. Iarca, R. Elekes, P. Ghirincea, C. Popoviciu, M. Andreiu, Holzner Gy., >Poporul, Dr. I. Pop, A. Lupu, Dr. H. Iosefin, P. Bădițoiu, D. Marcea, V. Coliban, G. Tișca, I. Gărbacea, T. Prișcu, I. C. Frunză, J. Balomiri, L. Selmerean, D. Săcărea, M. Săcărea, N. Căpățină, I. Popescu, N. Pană, Dan, S. Coleșiu, Pomp. Uan, C. Ioanovici, G. Moșolu, I. Nema, G. Nastea, S. Strevoiu, I. Agadișan, N. Agadișan, Serafinescu, Roth, (?) Iános P. Truia, Ionescu, S. Iorda, Barmera A., Dr. Rutoarcă, P. Corcea, S. Schiopu, F. Sibilian, I. Nan, M. St. St., St. Stinghe, Ciortea, C. Iosof, Dr. Bredicianu, câte 1 K;

Anonim 1 leu; I. Tișca, 90 fl; B. Cotinghiu, sen. 80 fl; B. Cotinghiu, jun. 60 fl; I. Cionca, I. Minea, Ș. Mețian, Neuman G., câte 50 fl;

M. Bărbier, V. Cotinghiu, N. Iosif, V. Eălm, N. Ardelean, V. Ardelean, D. Saftu, M. Blaga, S. Sitea, R. Sitea, D. Tătar, I. Puf, D. P., N. N., I. Butu, T. Brutu, Anau K., câte 40 fl; I. Buta, Remus Blaga, G. Bădițoiu, câte 30 fl; V. Poparad, V. Tătar, I. Poparad, V. Tătar, I. Sofonea, V. Rogozea, T. Fogoroș, M. Rogozea, I. Villi, M. Poroteiu, G. Moșolu, I. Puchi, I. Buta, I. Brătescu, I. Brenci, Z. Butnariu, Haasz Gy. (?), M. Bucur, câte 20 fl; I. Tătar, N. Tătar, (?), câte 10 fl;

Aducem adănc simțita noastră mulțămintă tuturor acestor binefăcători, cari apreciându-ne scopul nostru au contribuit la realizarea lui.

Aurel Voinea, președinte; Ilie Andreiu, cassar; Constantin Țăran, controlor;

Vidi Dr. I. Blaga.

Dare de seamă și mulțămintă publică.

În numele senatului bisericei gr.-cat. din Căcău, rugăm să binevoiască a primi cele mai respectuoase mulțăminte, aceia cari ne-au onorat cu prețuită prezență, la reprezentarea teatrală, și petrecerea aranjată în Căcău la 18 Iunie st. n. 1911 în favorul nou edificăndei biserici gr.-cat., — cât și mult stim. domni, cari au binevoit a-și rescumpăra biletele și a contribui preste taxă.

Și-au rescumpărat biletele D-nii: Pachomin Pop, preot Lozna-mare cu 6 cor.; Molnár Gergely, asc. de curs. not. Cluj cu 3 cor; I. Valean, doc. de stat cu 1 cor;

Au contribuit preste taxă D-nii: Ioan Török, preot Cetan 10 cor. și în amintirea părinților D-sale Ioan și Maria cândva Török, foști credincioși de pie memorie al bisericei noastre suma de 50 cor; Székely Gyula, inginer comasator 19 cor; Dr. Ioan Mezei, avocat Deș 10 cor; Csizsár Antal, Căcău 7 cor. 60 fl; Ilariu Boroș, protopop Deș 6 cor. 40 fl; Dr. Liviu Micșă, avocat Deș 5 cor. 20 fl; Pmopeliu Tarjan, dir. la școala de stat în Căcău 5 cor. 60 fl; Ioan Șanta, profesor prep. în Gherla 3 cor. 60 fl; Demetriu Marian, inginer Căcău 3 cor. 60 fl; Haraga Kristof comerciant Căcău 3 cor. 40 fl; Ladislau Horváth, notar cercual în Fodora română 3 cor. 60 fl; Ioan Medan, preot Selișca 2 cor. 60 fl; Haraga Ienő, comerciant Căcău 2 cor. 60 fl; Văd. Szilágyi Miklósné, Cetan 1 cor. 80 fl; Valeriu Filipan, preot Glod, Ioan Belbe doc. pens. Finteușel câte 1 cor. 60 fl; Valeriu Cosma, teolog, Ileanda mare; Auguri Rednic, doc. Rugăsești câte 1 cor. 20 fl; Ioan Chiș, preot Vima mare; Aurel Mezei, notar cerc. Ciachi-Gărbău 1 cor; D-goara Gubicea Hermin, ovidistă Căcău 80 fl; Székely Pál, iurist Căcău, Iobi Károly gendarm Căcău, Mihail Cherebet preot Bogata rom., Stefan Deac, primar com. Vad, N. Avrațm, ofc. de tren Deș, D-moa Susana Tămaș, preoteasă Chiuești, D-moa Rosa Biltin, preoteasă Rus, câte 80 fl; Haraga Márton, iun. comerciant Căcău; Iacob Marga, preot Ocna-Deșului, Petru Ciceu, econom de curte Căcău, Iosif Chioar

ean, Ioan Bacociu, doc. Des, Traian
ofalvi, econ. de curte Căcău, Iuliu Dan-
u, doc. Căcău, câte 60 fl; Blau Mozes,
pătar Căcău, Ioan Cherebetiu, notar
re. Ghichis, Magyari Domokos, sef de
Căcău, George Feier, Des, câte
0 fl; Ana Tarta, econoamă Căcău, Elia
teuta, preot Căcău, Szombathy Sándor,
rădinar Căcău, Grünbaum Hani, Căcău,
an Moisi, doc. Arpasteu, Cornel Cosma,
oc. Rogoz, Iuliu Bud, doc. Bogata-rom,
erschner Ilona, Căcău, câte 20 fl;

Suma rescumpărării biletelor și a
ontribuirilor peste taxă 166 c. 40 fl.
in taxele regulate au incurs 522 > 86 >
uma totală a percepțiunilor 689 > 26 >
ubtrăgându-se spesele de 101 > 86 >
rămas un venit curat de 587 c. 40 fl. >
re sumă s'a adaos la fondul nou-edifi-
cării bisericii.

Mulțămind din nou pentru prețiosul
rijin ce ni-sa acordat, — ne recoman-
m și pe viitor bunăvoinții Prea
noratului public.

Căcău la 28 Iunie st. n. 1911
Dionisiu Vaida. Ioan Murășian.
preot. curator primar

Proprietară :
Văd. Elena Dr. Aurel Mureșian.
Redactor resp. Ioan Spuderca

Wällischhof,

Stabiliment de hidroterapie și sanatoriu,
rangiat conform tuturor recerșințelor mo-
erne; dietetică după sistemul lui Dr. Lah-
ann (băi de aer, de soare, de abur, de
er cald, de acid carbonic, de oxigen, de
dium, băi electrice, băi medicinale, gim-
nastică etc. etc.) 30 min. depărtare dela
lena, în regiune romantică și sănătoasă.
dicat la toate boalele nervoase și cele
e schimbului organic (neurasthenie, hys-
rie, anemie, diabet, diathesă urică, rheu-
atism, boale de stomach și de intestine
c.) Cure de îngrășare și de slăbire. Nu
primesc în stabiliment: boale infecțioase
boale psihice.

Posta: Maria-Enzersdorf bei Wien.
Telegrame și telefon: Vällischhof-
esauibei bei Wien.

Cu prospecte și detalii stă la dis-
poziție direcțiunea și medicul șef al sta-
bilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Árósmajor - Sanatorium și „Hydrotherapie“

odăi aranjate cel mai modern; Supra-
veghere medicală constantă.

Telefon 88—99.

Birou central, stabiliment medical,
erenz körut 29 n. a. 8—9; d. a. 3—5.

Director, șef.
Dr. Cosmutza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
celebritățile medicale, cu specialiștii a
facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

ate-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată
în vremea de azi e bătătoare la ochi
ultimea acelor oameni, a căror sânge și
curi trupesti sunt atrofiate și pari în
ma ușurinței din tinerețe și prin deprin-
ri rele și-au sdruncinat sistemul nervos
puterea spirituală. E timpul suprem
acestei stări îngrozitoare să se pună
păt. Trebuie să fie cine-va care să dea tîne-
mei deslușiri binevoitoare, sincere și a-
nunțite în tot ce privește viața exuală-
rebuie să fie cine-va căruia oamenii să-și
credințeze fără teamă, fără sfială și cu
credere necazurile lor secrete. Dar nu e
deajuns însă a destăinui aceste necazuri
și cui, ci trebuie să ne adresăm unui
fel de medic specialist, conștiințos, care
le să dea asupra vieții sfaturi bune
uale și știe a ajuta și morburilor o
a eventuală există, atunci apoi va în-
ta existența boalelor secrete.

De e chemare atât de măreață și
ntru acest scop e institutul renumit în
ată țara al D-ului PALOCZ, medic de
ital, specialist, Locuința dela 1 Novem-
ital: Budapest, IV, Muzeum-körut Nr. 13.
de pe lângă discreția cea mai stracată,
imește ori-cine (atât bărbații cât și fe-

melle) deslușiri asupra vieții sexuale, unde
sângele și sucurile trupesti ale bolnavului
se curăță, nervii i-se întăresc, tot organis-
mul i-se eliberează de materiile de bătă,
chnurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbare ocupațiunilor dilaice
dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile
repede și radical cumetodul său propriu
de vindecare, chiar și cazurile cele ma-
neglese, ranele sifitice, boalele de țeve
bășică, nervi și șira spinărei, începutul și
ae confusie a minții, urmările onanieirei
ble sifilisului, erecțiunile de spaimă, slă-
direa puterii bărbătești (impotența), vătă-
măturile, boalele de sânge, de piele și toate
boalele organelor sexuale femeiești. Pentru
femei e sală de așteptare separată și
eșire separată. În ceea-ce privește cura,
depărtarea nu este piedecă, oăci dacă
cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea venia
în persoană, atunci cu plăcere i-se va da
rospuns amănunțit foarte discret prin scri-
soare (în epistolă e de ajuns a se înălătura
numai marca de răspuns). Limba română
se vorbește perfect. După încheierea curei
epistolele se ard, ori la dorință se retrimit
fie-căruia. Institutul se îngrijește și de me-
dicamente speciale. Vizitele se primesc în-
cepând dela 10 ore a. m. până la 5 ore
p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Tratament și cu Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital
specialist, Budapesta, VI, Rákócy-út.

„Auraria“

institut de credit și economii societate pe
acții în ABRUD.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocu-
parea postului de contabil la filiala
din Offenbaia a institutului de credit
„AURARIA“ din Abrud.

Salarul la început să fixează în
suma de 1600 cor., iar după un an
de praxă se va regula amăsurat im-
prejurărilor denumindu-se eventual
respectivul de funcționar definitiv cu
dreptul la beneficiile statutare și la
fondul de penziune.

Se recere dela reflectanți abso-
lutor dela o școală comercială, praxă
de a putea conduce singur contabi-
litatea, conduită neescepțioabilă și
cunoașterea limbilor române, ma-
ghiare și după posibilitate a celei
germane.

Cererile provăzute cu atestatele
de lipsă să se subșternă direcțiunei
subscrise la Abrud.

Abrud, la 5 Iulie 1911.

Direcțiunea.

„ECONOMUL“,

Institut de credit și economii, societate pe acțiuni.

Centrală în Cluj (casa proprie) Strada Vesselényi-
Miklós 26. Filiale în Gherla, Ludoșul de Mureș
și Aiud.

Intemeiat la anul 1886.

Are Capital social în 4000 acțiuni

K. 400.000

„Fonduri de rezervă „ 290.000

„Fonduri culturale și

de binefacere „ 15.000

„Depuneri spre fruc-

tificare peste „ 2 000.000

Primește depuneri spre fructifi-

care dela privați cu 4 1/2 % până la

5 1/2 % după sume și stabilitate; iar

dela corporațiuni excepțional favo-

rabile.

Escontează cambii cu cel puțin

două subscrieri.

Dă împrumuturi pe cambii cu

acoperire ipotecară cu 7 % și 8 %.

Acoardă împrumuturi ipotecare cu

amortizare pe 10, 20 și 30 ani cu

7 %.

Acoardă împrumuturi de Cont

curent cu acoperire de hârtii de va-

loare notate la bursă cu 6 % și 7 %.

„Economul“ ajută, ca să se în-

ființeze în comune bănci sătești; de

acelea s'au făcut la Gilău, Feneș,

Sălciua, Tic, Berind, Măcișul Ung.,

Gădălin, Ugruț, Ciachi-Gărbău și

Cătina. Feiurd și Cuzăplac.

„Economul“ mijlocește cele ma-

efține asigurări pe viață și contra

focului.

Avis!

Subsemnatul avocat Dr. Ioan

Moșoiu fac cunoscut că din 1 Iulie

a. c. st. n. mi-am mutat cancelaria

advocațială în piața principală Târ-

gul grăului Nr. 4 lângă biserica ro-

mânească.

Brașov la 1 Iulie 1911.

cu stimă

Dr. Ioan Moșoiu

advocat,

A V I Z!

Subsemnatul, am onoare a face cunoscut Onoratului public
din loc și dela sate, cumcă după mai mulți ani de praxă luerez
tot felul de **zugrăviri** începând dela cele mai simple până la
cele mai fine după **Modelele cele mai nouă**. Rog pe
Onoratul public din loc și dela sate să bine voiască a mă sprijini
în bransa aceasta, asigurându-i înainte că-i voi mulțămi cu
lucrul meu cât se poate de bine, avizându-mă numai prin o
carte poștală, semnez cu deosebită stimă

Ioan Preda

zugrav.

Brașov, Strada
Valea Tei Nr. 14.

Vasile Muscalu

primul
atelier
de curelar
român

în Brașov, Strada nouă Nr. 18 (casele proprii). Am onoare a recomanda
On. Public din Brașov și jur Atelierul meu de curelărie, provăzut
cu tot felul de hamuri de lux și pentru lucru, din piele de blanc,
precum și tot felul de curele de încins, șerpăre, șele în diferite
colori, artistic lucrate. Se primesc și reparaturi de tot felul, cu-
fere, geante de călătorie și pungi etc. etc. precum și plosci de
lemn îmbrăcate în curele frumoase, în mărimi și colori diferite.

La atelierul meu de pielărie din Brașov, comanda se efectuează
postale se efectuează grabnic și cu prețuri moderate.

„CREDITUL“

Institut de credit și economii societate pe acții
în Zărnești.

takarék-és hitelintézet részvénytársaság
Zernesten.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii
„CREDITUL“ se convoacă la

adunarea generală extraordinară

ce se va ținea în Zărnești la 23 Iulie st. n. 1911, la 3 oare
p. m. în localul institutului.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea adunării prin președinte.
2. Alegerea a 2 notari și 3 verificatori.
3. Raportul direcțiunei pentru ridicarea capitalului dela
80.000 la 160.000 cor.
4. Modificarea §§. 4. 6. 30. 51 și 63 din statute.
5. Eventuale propuneri intrate conform statutelor.

Domnii acționari, cari în sensul §-lui 20 din statutele
societății voiesc a lua parte la adunarea generală în persoană
sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și even-
tual dovezile de plenipotență cel puțin cu o oară mai înainte
de deschiderea ședinței la casa institutului.

Zărnești, în 4 Iulie 1911.

DIRECȚIUNEA.

MEGHIVÓ.

A „CREDITUL“ takaré és hitelintézet részvénytársaság
Zernesten részvényesei, meghivának a Zernesten 1911 Iulius
hó 23-án délutáni 3 órakor az intézet helységében megtartandó

rendkívüli közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlés megnyitása az elnök által.
2. Két jegyző és három jegyzőkönyv hitelesítő tag meg-
választása.
3. Az igazgatóság jelentése, az alaptőke 80.000 koronáról
160.000 koronára felemelése iránt.
4. Az alapszabályok 4. 6. 30. 51 és 63 §-ai módosítása.
5. Az alapszabályok értelmében esetleg benyújtott indit-
ványok.

Azon részvényes urak, a kik a társasági alapszabályok 20
§-a értelmében személyesen vagy meghatalmazottak által ki-
válnak résztvenni a közgyűlésen felkérnek, hogy részvényei-
ket és esetleg a meghatalmazást igazoló okiratokat legfeljebb
a közgyűlés megnyitása előtt egy órával az intézet pénztárá-
nál tegyék be.

Zernesten, 1911 évi Iulius hó 4-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

PROSPECT

pentru înființarea unui institut de credit și economii, societate pe acții în Zărnești, (Zernești) cu numele

„Românul“

Subscrișii fondatori luăm inițiativa pentru întemeierea unui institut de bani pe timp nedeterminat sub firma: „Românul“ institut de credit și economii, societate pe acții în Zărnești (Zernești).

Scopul societății este a deștepta și desvolta spiritul de economizare în toate clasele societății dându-le îndemn la depuneri spre fructificare și prin deschiderea de credite solide a înlesni și promova orice lucrare onestă pe terenul agriculturii, industriei, comerțului și altor afaceri economice.

2. Societatea se înființează cu un capital de 150.000 coroane, care se împarte în 1500 de acții de câte 100 coroane valoare nominală; adunarea constituantă are însă dreptul să ridice sau să reducă acest capital până la valoarea acțiilor subscrise,

3. Subscrierea acțiilor se încheie cu ziua de 1 Octombrie 1911 st. n.

4. La subscrierea acțiilor sunt a se solvi 2 coroane de fiecare acție ca spese de fondare și 10% din valoarea nominală a acției, adică după fiecare acție câte 12 coroane.

5. adunarea de constituire se va ține în Zărnești (Zernești) la 29 Octombrie 1911 st. n.

6. Restul de 90% din valoarea nominală a acțiilor se va solvi în modul următor:

Rata II. de 20% până la 1 Decembrie 1911 st. n.

Rata III. de 20% până la 15 Februarie 1912 st. n.

Rata IV. de 10% până la 15 Aprilie 1912 st. n.

Rata V. de 10% până la 15 Iunie 1912 st. n.

Rata VI. de 10% până la 15 August 1912 st. n.

Rata VII. de 10% până la 15 Octombrie 1912 st. n.

Rata VIII. de 10% până la 15 Decembrie 1912 st. n.

7. Acționarul, care va solvi deodată valoarea nominală a întregii acțiuni, va primi pentru plusul solvit interese de 5%, iar acționarul, care nu va solvi vre-o rată la termenul de scadență va avea de a solvi 6% interese de întârziere.

8. Fondatorii își rezervă dreptul de a alege prima direcțiune pe un period de trei ani precum și dreptul de a numi funcționarii institutului. Listele de subscriere și sumele încasate se vor trimite pe adresa: Dr. Ilariu Hoadrea, avocat în Zernești (Zernești), com. Făgăraș, până la 10 Octombrie 1911 st. n. unde se va trimite și rata de 20% fixată pe 1 Decembrie 1911 st. n. După inactivarea institutului se vor trimite ratele următoare institutului direct.

Zernești la 1 Maiu, 1911.

Dr. Ilariu Hoadrea
advocat, Zernești.
Ioan Ionică
ing. silv. Zernești.
Dr. Sever Dan
cand. de avocat Zernești
Dr. Pompiliu Nistor
medic, Zernești.
Ilaria Șona
proprietară, Zernești.
Leonte Dima
proprietar, Almășmez.

George Enescu
prop. Almășmez.
Ion Secuiu
prop. Zernești.
Ioan Guiman
notar, Holbák.
Ioan Nema
croitor, Zernești.
Dr. Alexandru Vaida
deputat Brașov,
Dr. Eugen Sâmpetean
advocat, Zernești.

George Cuteanu
farmacist, Zernești.
Dr. George Stoian
medic, Bran Törösvár.
Aron Gogonea
paroh, Almășmez.
Moise Brumboiu
paroh. Ó-Tóhán
Nicolae Rimbețiu
notar, Almășmez.
Busioc Vlad Busioc
prop. Zernești.

Dr. Octavian Cernea
advocat, Zernești.
Neculae Jinga
v.-primar, Zernești.
Petru Popoviciu
m. proprietar Brașov.
Ioan Vodă
notar Zernești.
George Nastea
v.-notar Zernești.
Victor Plotogea
capelan, Ujtohán.

Nicolae Crăciun
not. cerc. Ó-Tóhán
Ioan Neculoiu
prop. Almășmez.
Vlad Dan
prop. Zernești.
Ioan Bobeiu
primar Almășmez.
George Garoiu
comerciant, Zernești.
B. Clococanu
comerc. Ótohán.

Institut de asigurare ardelean

„TRANSSYLVANA“,

Strada Cisnădiei 5. SIBIU. (edificiile proprii.)

Agentura principală în Brașov: H. HERMAN, Strada Porții Nr. 51
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru **edificii, recolte, mașini, mobile** etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai efitine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări de penziuni, asigurări cu participare la câștig și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări cont a infracției (furt prin spargere), asigurări contra spargerii de sticlă (la galantare), asigurări de accidente (nenorociri corporale), asigurări de garanții și asigurări contra pagubelor la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea an. 1910 K. 5.003,540-78

Capitale asigurate pe viață achitate K. 4.834.801-12

Starea asigurărilor de foc cu sfârșitul anului 1910 . . . K. 119.839,992—

Starea asigurărilor de viață cu sfârșitul anului 1910 . . K. 11.020,226—

Fonduri de întemeiere și de rezervă K. 2.428,317—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 la agentura principală Brașov. Strada Porții 51. și la toate agenturile.

Persoane versate în Acquisiții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile

Am onoare a aduce la cunoștința Prea On. Public, că am deschis în **Brașov, Strada gării 58**, în apropierea imediată a gării centrale,

un depozit de petrii monumentale,

asortat din abundență în modul cel mai modern.

În depozitul nostru se află monumente pregătite din marmoră albă de Caransebeș și Carara, din granit negru de Laborador și de diferite sciuri de trachit și granit din patrie.

Primim și îndeplinim comande de orice fel de petrii monumentale. La comandă furnizăm platce de marmoră și piatră de orice natură și culoare, precum și mese de biliard.

Întreprindem transformări, prelucrări și transportări de petrii monumentale atât în oraș, cât și în provincie.

Întreprindem în mic și mare orice fel de lucru de sculptură și tăiere în piatră din orice fel de piatră din patrie, din marmoră, și ori unde și în provincie.

Faptul că dispunem de o baie de piatră, ce este în exploatare de peste 100 de ani și că partea cea mai mare a monumentelor o pregătim aici, — ne face capabili de a rezista la orice fel de concurență.

După primirea acestora, și fiindcă avem intenția de a împlini comanda în modul cel mai prompt și ieftin, — ne luăm voia a ruga On. Public, ca în văditul său interes material să binevoiască a face la noi comanda, căci în schimb și noi ne vom nuzui a satisface On. Public în modul cel mai ieftin și prompt.

Cu deosebită stimă

Frații Francisc și Carol Herzum.

În negoțul meu de băcănie și bum-bacărie se primește ca

Învățăcel

un tinăr, care a absolvat cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale.

Se cere cunoștința limbilor: române, germane și maghiare.

Nicolae Dușoiu
Brașov.

Un învățător

în etate de 30 ani (flăcău) în scop de căsătorie voiește să facă cunoștința unei d-șoare binecrescută, eco-noamă și să poseadă avere de cel puțin 6000 Cor. Fotografia se poate vedea la administrația ziarului.

Epistole și fotografii se vor trimite la administrație pe adresa „Corbu“.

„GAZETA TRANSILVANIEI“ cu numărul à 10 fileri, se vinde la tutungeria d-lui Dumitru Pop, zaraf str. Hirschler Nr. 4 și la Eremias Nepoții.